पावलरे़ रोमिहाꣳ हाक्तुसिबा सक्इङ्घङ् निःसुम्

कन् सक्इङ्घङ्ङिन् पावलरे़ रोम येक्यक्को के़ने़बा सेसेहुप्लक्कोबा नसानिबाहाꣳ हाक्तुसिबारो॥ पावले़न्रोम्मो मे़म्बेःक्के वये़, कर खे़प्मो पेःक्माआङ् खे़प्मोबा नसानिबाहाꣳ तुम्मासि हे़क्क्याङ् कुभा ये़म् थारिक् खे़ङ्हाꣳनु माङ्सेवा याःम्बक् चोःक्मा निङ्सेःक् चोगु॥ हे़क्क्याङ् खे़ङ्हाꣳलाम्बा कुभाꣳ खोःमाआङ् स्पेन लाजेꣳओ सुनाइङ् इङ्भोःसे़ पेःक्मा के़लꣳबाआङ् निङ्वाꣳ चोगुआङ् वये़रो॥ कन् सक्इङ्घङ्ङो नसानिबा हिङ्मन्नो चाहाबा के़जोःक्पा पाःन्हाꣳरे़ कुयाःम्बेओ पावलरे़ चे़क्खुआङ् वाꣳरो॥

पावलरे़ रोम सेसेहुप्लक्पा मनाहाꣳओ सेवा तोःन्दुर खे़ङ्हाꣳरे़ खुनिꣳ लागि निङ्वाꣳफुमाङ्ङो पेलिगे़न् तुवा तोःन्दुबा पाःन्निन् साप्तुआङ् वाꣳरो॥ हे़क्क्याङ् निङ्वाꣳफुमाङ्ङिल्ले़ कुनिःमाओ यहुदिसाङ्थिम्मे़न्दङ् सुवाङ्साङ्लायो मे़ःन्नेबा पोःङ्मा पोःङ्लꣳरिक् पावलरे़ पोधक् चोगुआङ् वाꣳ, थेआङ्भे़ल्ले़ काक् मे़न्छाम् सुवाङ्हाꣳ लायोरे़ ते़त्तुसिआङ् मे़वाꣳरो॥ हे़क्क्याङ् निङ्वाꣳफुमाङ्ङिल्ले़ कुनिःमाओ लायो मे़ःन्नेबा पोःङ्माग ये़सुःन्नसाःन् चोःक्माए पोःङ् फाꣳआङ् मे़त्तुसिरो॥ ये़सुःन्नु थिक्हुप् पोःङ्माल्ले़ कुसङ् हिङ्मन्निन् आघोःसुम् फाꣳआङ् मे़त्तुसिरो॥ नसानिबाहाꣳरे़ निङ्वाꣳफुमाङ्ङिन्नु सनारुङ् मे़गत्तुꣳ, हे़क्क्याङ् सेसेमाङ्ङिल्ले़ लायो नु सिःमे़ल्ले़न् मुक्साम्लाम्बा चोःक्युम्भो पिरुसिꣳरो॥ नाःत्ला ५-८ ओ पावलरे़ साम्योथिम्मिल्ले़न् निङ्वाꣳसोःक्किन् नु नसानिबाहाꣳरे़ खुनिꣳ हिङ्मन्नो सेसेमाङ्ङिल्ले़ कुमुक्साम्मिल्ले़ कुयाःम्बेओ चे़क्खुरो॥

हे़क्क्याङ् निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले़ काक् मे़न्छाम् सुवाङ्हाꣳरे़ लागि चोगुबा निङ्सेःक्को अक्खेलꣳरिक् यहुदिहाꣳ नु थिम्मे़न्दङ् सुवाङ्हाꣳ ताःमा मे़सुक्पे फाꣳआङ् पाःन् थक्लो॥ यहुदिहाꣳरे़ ये़सुःन् मे़नाꣳरुबाल्ले़ चोगुल्ले़ वेꣳ मे़न्छाम् सुवाङ्हाꣳरे़ ये़सु ख्रिस्ते़न्नसाःन् चोःक्मोलाम् निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले़ कुलुङ्गुम्मिन् मे़घोःसुर के़लꣳबा निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले़ कुनिङ्सेःक् वये़रो॥ कुनुप्मो पावलरे़ ख्रिस्तानि हिङ्मन्नो वेꣳहाꣳ लुङ्माꣳ तुक्मासिल्ले़ निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले़ कुनिङ्वाꣳ ताःमा सुक्ते़त् लꣳरिक् चे़क्खुआङ् वाꣳरो॥ निङ्वाꣳफुमाङ्डिन् माङ्सेवा चोःक्मा, नसानिबाहाꣳरे़ आबाङे लाजेꣳ युक्साबाहाꣳ हे़क्क्याङ् वेꣳ मनाहाꣳनु चोःक्मा के़बोःङ्बा लक्पे़न्निल्ले़ कुयाःम्बेओआङ् साप्तुआङ् पत्लो॥

थामिङ्

निःसुम् नु निङ्वाꣳसोःक् १.१-१७
मनाहाꣳ से़न्लप् चाहाबा मे़जोःक् १.१८-३.२०
से़न्लप्रे़ लागि निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले़ कुनिङ्सेःक् ३.२१-४.२५
ख्रिस्तओ कुसङ् हिङ्मन् ५.१-८.३९
निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले़ कुनिङ्सेःक्को यहुदिहाꣳ ९.१-११.३६
ख्रिस्तानि थिम् १२.१-१५.१३
कुनुप्मा नु पावलरे़ कुसेवाःन् १५.१४-१६.२७

सेवा

1 निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले़ सेःक्युक्मिबा पोःङ्से़ सेगाङ्डाङ् कुसुनाइङ् इङ्भोःसे़ उःत्ताङ्बा ये़सु ख्रिस्तरे़ कुसेवारोबा इङ्गाꣳ पावलरे़ कन् सक्इङ्घङ्डिन् हाक्निङ्बारो॥ 2 कन् सुनाइङ्डिङ्ग निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले़ तगिसा कुमाङ्निङ्वाꣳपाःन् के़बाःप्पाहाꣳलाम्बा सेसे साम्योसाप्लाओ माङ्हे़क् चोगुआङ्

पत्लो॥ 3 कन् सुनाइङ्डिङ्ग निङ्वाःफुसाः येसुरे कुयाःम्बेओरो॥
खुनेःग दाउद हाङ्डिल्ले कुमुःइदाङ्सालाम्बा मेन्छाम् याप्मि
पोःक्खे, 4 हेक्क्याङ् सेसेमाङ्डिल्ले कुमुक्साम्लाम्बा खुनेः
सिःमेन्लाम् याम्मो हिङेबाल्ले निङ्वाःफुसाःरो फाःआङ्
ओसेःन्दाङ् पोःक्खेरो॥ खुनेःए येसु ख्रिस्त आनिः दाङ्बारो॥
5 खुनेःलाम् नु कुमिङ्सो इङ्धाःङ्ले लागि केरेक् लाजेःबा
थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाःरे नसाःन् मेजोगुर हेक्क्याङ् इङ्जाःङ्
केइःप्पा केनाःप्पा मेबोःङ्ल फाःआङ् निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले
सेःक्युक्मिबा पोःङ्मा सुयेम् पिरिगेआङ् वाःरो॥ 6 खिनिःआङ्
खेङ्हाःनुए येसु ख्रिस्तरे कुइङ्जाःङ् केइःप्पा केनाःप्पा कुमना
पोःङ्से निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले केउःत्तिआङ् केवयिःरो॥

7 निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले साःरिक् मिःम्जि केमेत्तिःआङ् आबाङे
कुसेसे मना पोःङ्से केउःत्तिबा रोम* येक्यक्कोबा आमिःम्
फुःनुसाः नु नेःनुसाःसे, आनिः पानुदिङ् पाः निङ्वाःफुमाङ् नु
दाङ्बा येसु ख्रिस्तरे हाराः लुङ्गुम् नु सनारुङ् केबिरिररो॥

पावलरे रोम येक्यक्को पेःक्मा निङ्वाः चोगुः

8 काक्नुःल्ले तगि खिनिः केरेक्ले लागि सेवा चोगुङ्बा
निङ्वाःफुमाङ्डिन् येसु ख्रिस्तलाम्बा नोगेन् पिरुङ्लो,
थेआङ्भेल्ले निङ्वाःफुमाङ्डो केवाःबा खिनिः नसाःन्निल्ले
कुयाःम्बेओबा इङ्घङ्डिन् इक्सादिङ् खाम्बेःक्मो काक् पिसाङ्
सेःरेआङ् वाःरो॥ 9 खुनेः कुस्साःल्ले कुयाःम्बेओ सुनाइङ्
इङ्भोःसुङ्ल केरेक् आनिङ्वाःलाम्बा निङ्वाःफुमाङ्डिन् सेवा
चोगुङ्लो, हेक्क्याङ् खुनेःए खिनिः लागि एत्लेङ् तुवा चोगुङ्बान्
निःसुआङ् वाःरो॥ 10 सदादिङ् इङ्गाः चोगुङ्बा तुवाओ
निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुनिङ्वाः कुइसिःक् आक्खेलःरिक्साङ्

---

* **1:7** □□□-□□□ □□□□□□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□

लाम् खोःसुङ्डाङ् खिनिꣳओ ताःमा सुक्कार फाꣳआङ् पेलिगेन्
तुवा चोःक्कारो॥ 11 इङ्गाꣳ खिनिꣳ नसाःन्नो केधुम्बा चोःक्से
याम्साम्गेन् पर्धाःम्मिन् खिनिꣳनु हाःमा फाꣳआङ् साꣳरिक्के
खिनिꣳनु तुम्मा निङ्वाꣳ चोगुङ्डाङ् वाꣳआरो॥ 12 हेक्केलꣳरिक्
आनिꣳ केरेक्ले नसाःन्लाम्बा हाङ्हाङ् आमेत्छिङ्लो॥

13 आमिःम् फुꣳनुसाꣳ नु नेꣳनुसाꣳसे, खिनिꣳओ ताःमा यरिक्लेङ्
निङ्वाꣳ चोगुङ्, कर आल्लो थारिक् ताःमा मेन्छुक्पेन्केलꣳबान्
निङ्वाꣳ खोःसेम्मेꣳ केलꣳबा निङ्वाꣳ इःत्तुङ्लो॥ इङ्गाꣳ
वेꣳ थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाꣳ ख्रिस्तओ तारुङ्सिङ्बा हेक्के
खिनिꣳओलाम्माङ् यरिक् मनाहाꣳ ताःप्मासि आनिङ्वाꣳ वाꣳरो॥
14 थेआङ्भेल्ले इङ्गाꣳग खासाम्बाहाꣳ नु खासाम् मेःम्बाहाꣳ,
हेक्क्याङ् सिक्कुम्साबाहाꣳ नु सधःक्पाहाꣳ, केरेक्ले लागि
सुनाइङ् इङ्भोःमाए पोःङ्लो॥ 15 खेल्ले चोगुल्ले खिनिꣳ
रोम्मो केवाꣳबाहाꣳआङ् सुनाइङ् इङ्भोःमानिङ्साꣳरिक् आसिक्
समेआङ् वाꣳरो॥

16 कन् ख्रिस्तरे कुसुनाइङ्डिन् इङ्भोःमा मेनुःन्नान्लो,
थेआङ्भेल्ले कन् सुनाइङ्डिन् नसाःन् केजोःक्पा काक्
मनाहाꣳ, तगि यहुदिहाꣳ* हेक्क्याङ् याङ्सि थिम्मेन्दङ्
सुवाङ्हाꣳ ताङ्सेःप्मासि निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले कुमुक्साम्लो॥
17 थेआङ्भेल्ले निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले कुनिःमाओ आक्खेलꣳरिक्
आप्तिक् मेःन्नेबा आजोःक् फाꣳआङ् कन् सुनाइङ्डिल्ले
ओसेःन्आधाक्लो, हेक्क्याङ् कङ्ग नसाःन्लाम् हेःक्सिङ्डाङ्
नसाःन्लाम्बाए कुलिङ्धो केत्लो॥ साम्योसाप्लाओ
अक्खेलꣳरिक् साप्तेआङ् पत्, “साम्योनिबाङ्ग नसाःम्लाम्बाए

* **1:16** □□□ □□□□□□□□-□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□
□□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□, हेक्क्याङ् खुनेꣳ आबाडे कुलाजेꣳओ सुनाइङ्
इङ्भोःसु॥ याङ्सि, सुनाइङ्डिन् केरेक् मनाहाꣳओ नु केरेक् लाजेꣳहाꣳओ इङ्भोःमा
पोःक्खे॥

हिङ्लो॥”*

लायोःल्ले कुदक्लेङ्वाओ निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुसाक्केन्

18 साङ्ग्राम्पेदाङ्लाम् निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुसाक्केन्निन्
लायोबा नु फेन् याःम्बक्किल्ले कुधिम्बा केरेक् मेन्छाम्
याप्मि सम्दाङ् चुक्तेआङ् वाःरो॥ हाबा कन् मनाहाःरेए
खुनिः ताप्फेःम्बा याःम्बक्किल्ले सेक्खाःन् थेःक्तुआङ्
वाःरो॥ 19 निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले खेङ्हाः खुम्दिङ् पिरुसिःरो,
थेआङ्भेल्ले निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुयाःम्बेओ कुसिङ्निःप्मा
केबोःङ्बा काक् पाःन्हाःग आबाङे खेङ्हाः ओसेःन्धाक्तुसिआङ्
वाः, हेक्क्याङ् खेङ्हाःरे नुःरिक्काङ् कुसिङ् मेनिःत्तुआङ्
मेवाःरो॥ 20 थेआङ्भेल्ले इक्सादिङ् खाम्बेःक्माल्ले नावागेन्
चइःत् पोःक्खेआङ्धोए निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले निःमेन्देप्मनाबा
कुसुम्बोःन्–मेन्नुप्मनाबा कुमुक्साम् नु निङ्वाःफुगेन् नोस्रङ्डिन्–
नुःरिक्काङ् निःदेत्लो॥ खेङ्हाःग नावागेन् चइःत् पोःक्खेबा
पाःन्हाःलाम्मे नुःरिक्काङ् कुसिङ् निःत्तेत्तेआङ वाःरो॥
हेक्केःल्ले मेन्छाम् याप्मिहाःरे मेन्निःमना लाम्सिङ्मा पाःन्
थेआङ् होःप्लो॥

21 खेङ्हाःरे निङ्वाःफुमाङ्डिन् कुसिङ् मेनिःत्तुसाङ् खुनेः
पिमा केबोःङ्बा मिङ्सो इङ्धाःङ् मेम्बिरुन् हेक्क्याङ् नोगेन्नाङ्
मेम्बिरुन्लो॥ कर खेङ्हाःरे खुनिः इःत्छिङ्साम्मिन् फेःत्लाःरे
पेरो, हेक्क्याङ् खुनिः अदङ् निङ्वाःइन्खादाप्तुआङ् वाःरो॥
22 खेङ्हाःरे आनिगे सिक्कुम्साबा वयिगे मेलःसाङ् खेङ्हाःग
अदङ् मेबोःक्खेरो॥ 23 खेङ्हाःरे आजुनिबा मिमिदिङ्गेन्
निङ्वाःफुमाङ्डिन् सेवा चोःक्माल्ले कुलेक्वा केसिःबा
केबेःक्पा मेन्छाम् याप्मि, थक्सा, पुसा नु केसःन्छिङ्बा
थक्साहाः हेक्तङ्बा नावाइत्लाःन् सेवा मेजोगुरो॥

---

* **1:17** □□□□□ □.४

24 खे़ल्ले़ चोगुल्ले़ निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले़ खे़ङ्हाꣳ खुनिꣳ
आबाङे निङ्वाꣳबाल्ले़ कोःत्तुबा सिक्के़ले़ःङ्बा याक्नाम्मोए
वाꣳमा पाङ्घुसि, हे़क्क्याङ् खुनिꣳ आबाङे नासिङ्गेन्
थक्को सिरिङ् मःमा याःम्बक् मे़जोःक्सिङ्लो॥ 25 खे़ङ्हाꣳरे़
निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले़ कुसे़क्खाःन् नसाःन् चोःक्माल्ले़ कुले़क्वा
निःनिःबाए इङ्ले़क्पा पाःन्हाꣳ नसाःन् मे़जोगुरो॥ हे़क्क्याङ्
खे़ङ्हाꣳरे़ नावागे़न् चइःत् के़ने़बा निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले़ कुले़क्वा
नावागे़न् चइःत्तिन् सेवा मे़जोगुरो॥ निङ्वाꣳफुमाङ्डिङ्ग सदादिङ्
ने़म्भोगे़न् नारा फोःमा लाꣳरुरो॥ आमे़न्॥

26 खे़ल्ले़ चोगुल्ले़ निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले़ खे़ङ्हाꣳ सिरिङ्
आमःबा याम्बोःप्मा निङ्वाꣳओ ले़रुसिरो॥ हे़क्केलꣳरिक्
मे़न्छुमाहाꣳरे़आङ् के़बोःङ्बा के़युःबा कुइसिःक् ये़म्बित्छाꣳहाꣳनु
इम्माल्ले़ कुले़क्वा मे़न्छुमाहाꣳनुए फे़न् याःम्बक् मे़जोगु॥
27 हे़क्केलꣳरिक् ये़म्बित्छाꣳहाꣳरे़आङ् के़बोःङ्बा के़युःबा
कुइसिःक् मे़न्छुमाहाꣳनु इम्माल्ले़ कुले़क्वा वेꣳ ये़म्बित्छाꣳहाꣳनु
याम्बोःप्मा निङ्वाꣳइल्ले़ याःन्दुसिआङ् ताप्फे़ःम्बा याःम्बक्
मे़जोगुरो॥ हे़क्क्याङ् खे़ङ्हाꣳरे़ग मे़जोगुबा खे़न् ताप्फे़ःम्बा
पाःन्निल्ले़न् खुम्दिङ् आबाङे थक्को मे़घोःसुरो॥

28 खे़ङ्हाꣳरे़ निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले़ कुयाःम्बेओ मे़निःसु
मे़धाःसुबा पाःन्हाꣳ मे़नाꣳरुबाल्ले़ चोगुल्ले़ खुने़ꣳ खे़ङ्हाꣳ फे़न्
निङ्वाꣳओ ले़रुसिरो॥ हे़क्क्याङ् खे़ङ्हाꣳरे़ चोःक्मा मे़न्नुꣳमना
पाःन्हाꣳ मे़जोगुरो॥ 29 खे़ङ्हाꣳ काक् परिक्पा कुइभे़म्मा, फे़न्
निङ्वाꣳ, खिःम्मा हे़क्क्याङ् चिःत्छिङ्मा, नाहे़म्मा, मना
से़प्मा, खेमा थक्मा, इङ्ले़क्मा, मनाहाꣳरे़ खुनिꣳ निङ्वाꣳ
तुक्ल चोःक्मा पाःन्हाꣳरक् मे़इःत्तुꣳरो॥ हे़क्क्याङ् खे़ङ्हाꣳ
मना के़जे़ङ्बा, 30 मना चाःत्थि के़देःबा, निङ्वाꣳफुमाङ्डिन्
के़जिःप्पा, मना ताप्फे़ःल्लिक् के़मे़प्पा, आङ्दिङ् के़लꣳबा

हे़क्क्याङ् के़हे़न्छिङ्बा मे़बोःक्खे़आङ् मे़वाꣳरो॥ खे़ङ्हाꣳरे़ फे़न् पाःन्हाꣳ चोःक्मा कुसङ्लाम् मे़गोःत्तुꣳ, हे़क्क्याङ् माबाहाꣳरे़ खुनिꣳ पाःन् मे़ङ्घे़प्सुन्॥ 31 खे़ङ्हाꣳ अदङ् मे़जोःक्, मे़जोगुबा माङ्हे़क्हाꣳ मे़ङ्गे़त्तुन्, मनाहाꣳ लुङ्माꣳ मे़न्दुक्तुन्छिन्, हे़क्क्याङ् खुनिꣳ लुङ्माꣳ स्याःत् मे़लꣳने़न्लो॥ 32 अक्तङ्बा याःम्बक् के़जोःक्पाहाꣳग सिःमे़ल्ले़न् खुम्दिङ् खोःमा लाꣳरुसिꣳ के़लꣳबा निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले़ कुइङ्जाःङ्डिन् कङ्हाꣳरे़ नुःरिक्काङ् मे़निःसुसाङ् आबाङेरक् अक्तङ्बा याःम्बक् मे़न्जोगुन्, कर हे़क्तङ्बा के़जोःक्पा वेꣳ मनाहाꣳआङ् नुःबा के़जोगुम्लो मे़मे़त्तुसिꣳरो॥

2

निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले़ कुघासे़न्

1 वेꣳहाꣳ आप्तिक् कुःप्मासि लाꣳरिगे़ फाꣳआङ् के़इःत्तुम्, कर खिनिꣳ फोत्या मे़ःन्नेबा लाम्सिङ्मा पाःन् थेआङ् के़ङ्गत्तुम्मिन्लो, थेआङ्भे़ल्ले़ थे पाःन्नो वेꣳहाꣳ आप्तिक् के़गुःत्तुम्सिम् हाबा खे़न् पाःन्निन्ने खिनिꣳआङ् के़जोगुम्ल के़वयिꣳरो॥ हे़क्केःल्ले़ खिनिꣳआङ् आबाङे आप्तिक् के़गुःत्तासिꣳरो॥ 2 आल्ल अक्तङ्बा याःम्बक् के़जोःक्पाहाꣳग निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले़ खुम्दिङ् पिरुसिल्ले़ खुने़ꣳ से़क्खालाम् खासे़न् लोःन्दुसिꣳ फाꣳआङ् आनिꣳ कुसिङ् आनिःत्तुम्लो॥ 3 खे़ल्ले़ चोगुल्ले़ हे़क्तङ्बा पाःन्नो खिनिꣳ वेꣳ मनाहाꣳ आप्तिक् के़गुःत्तुम्सिम्, कर आबाङेग बा हे़क्तङ्बा याःम्बक्हाꣳ के़जोगुम्मिल्ले़ निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले़ खुम्दिङ् मे़बिरिगे़न् फाꣳआङ् के़इःत्तुम्माङ् के़वयिꣳबि? 4 मे़ःङ्ग्र खिनिꣳ निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले़ लुङ्माꣳ के़दुक्तिबान्, नासि के़धःत्तिबान् हे़क्क्याङ् कुसिक् नःम्नःम् लꣳबान् हने़ के़लेःत्तुम्बि? खिनिꣳ लायोलाम् के़हिन्दिर फाꣳआङ्

निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले खिनिꣳ साꣳरिक् लुङ्माꣳ केदुक्तिबा फाꣳआङ् कुसिङ् केन्निःत्तुम्मिन्बि? 5 कर खिनिꣳ हादिङ् केधक्पा नु लायोलाम् मेन्नुःङ्मनाबा निङ्वाꣳबाल्ले चोगुल्ले, कुदोःप्मा खासेन्दाङ्बा निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले खुम्दिङ् पिमा येन् थारिक् खिनिꣳ तक्लेङ्वाओ किप्मा केघुःबा कुसाक्केन्निन् केभोःक्खुम्ल केवयिꣳरो॥ 6 थेआङ्भेल्ले "निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्लेग मनाहाꣳरे मेजोगुबा नुःबा नु ताप्फेःम्बा याःम्बक् कुइसिःक्के नुःक्तु पिरुसिꣳरो॥"* 7 कुभा मनाहाꣳरे चक्मेल्लꣳए नुःबा याःम्बक् मेजोगुर निङ्वाꣳफुमाङ्लाम् मिमिदिङ्, मिङ्सो इङ्धाःङ् नु आजुनि हिङ्मन् मेगोःत्तुर मेवाꣳरो॥ खेङ्हाꣳग निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले मेन्नुप्मनाबा हिङ्मन् पिरुसिꣳरो॥ 8 कर सेक्खाःन् केनाꣳबा, इङ्गाꣳरक् चोगुङ् चाङ् केलꣳबा हेक्क्याङ् फेन् पाःन्नो केबप्पा मनाहाꣳग निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले किप्मा केघुःबा खुम्दिङ् पिरुसिꣳ॥ 9 हेक्क्याङ् फेन् याःम्बक् केजोःक्पा केरेक्, तगि यहुदिहाꣳ हेक्क्याङ् थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाꣳआङ्, निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले केसाक्पा इनोगेन् तुक्खेओ थाःसुसिꣳरो॥ 10 कर नुःबा पाःन् केजोःक्पा केरेक्ले मिमिदिङ्, मिङ्सो इङ्धाःङ् नु सनारुङ्डिन् मेघोःसुꣳ–तगि यहुदिहाꣳरे हेक्क्याङ् थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाꣳरेआङ् मेघोःसुꣳरो॥ 11 थेआङ्भेल्ले निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले मनाहाꣳ एःक्पएःक् मेजोगुन्छिन्लो॥

12 थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाꣳरे साम्योथिम् मेङ्गत्तुन्छाङ् लायो मेजोगुल्ले खुम्दिङ् मेघोःसुꣳ, हेक्केलꣳरिक्के यहुदिहाꣳरे साम्योथिम्मिन् मेगत्तुबाल्ले चोगुल्ले खेङ्हाꣳरे लायो मेजोगुल्ले साम्योथिम् कुइसिःक्के खुम्दिङ् मेघोःसुꣳरो॥ 13 थेआङ्भेल्ले साम्योथिम्मिन् खेम्माआङ्लक् निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले कुनिःमाओ साम्योनिबा आम्बोःङ्नेन्, कर साम्योथिम्मिन् केइःप्पा

* **2:6** □□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□ □□.१२

केनाःप्पाहाꣳरक् निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले साम्योनिबा आलेःत्लो॥
14 (हेक्केलꣳरिक्के थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाꣳरे साम्योथिम्मिन्
मेङ्गत्तुन् कर साम्योथिम् कुइसिःक् मेजोगुल्ले आम्भासाङ्
खेङ्हाꣳरे खुनिꣳ सिक्लुङ्मोलाम्बाए नुःबा नु ताप्फेःम्बान् कुसिङ्
मेनिःत्तुꣳ केलꣳबान् ओसेःन्दाङ् पोःङ्लो॥ 15 खेङ्हाꣳरे खुनिꣳ
सिक्लुङ्मो साम्योथिम्मिन् साप्तेआङ् पत् केलꣳबा पाःन्निन्
ओसेःन्दाङ् मेजोगुꣳ थेआङ्भेल्ले खेङ्हाꣳरे आबाङे खुनिꣳ
खासिङ्डिल्ले खेङ्हाꣳ कुभा येम्मो आप्तिक् कुःत्तुसिꣳ हेक्क्याङ्
कुभा येम्मो नाङुसिꣳरो॥) 16 कन् पाःन्हाꣳग इङ्गाꣳ इङ्भोःसुङ्बा
सुनाइङ् कुइसिःक् निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले ख्रिस्त येसुलाम्बा काक्
मनाहाꣳरे खुनिꣳ निङ्वाꣳओबा पाःन्हाꣳ खासेन् चोगुबा येन्नो
पोःङ्लो॥

यहुदिहाꣳ नु साम्योथिम्मिन्

17 कर इङ्गाꣳ यहुदिआरो केबाःत्तुआङ् साम्योथिम्मिन्
निङ्वाꣳ इरे खोःप्तुर केजोगुꣳआङ् निङ्वाꣳफुमाङ्डिन्
कुसिङ् निःत्तुङ् फाꣳआङ् आङ्दिङ् केलꣳ, 18 हेक्क्याङ् खुनेꣳ
कुनिङ्वाꣳइन्केनिःसुꣳआङ् साम्योथिम्मिन् केहुꣳसिङ्बाल्ले
चोगुल्ले नुःबा पाःन्हाꣳ सेःक्मा केसुक्तुꣳ, 19 हेक्क्याङ्
मिक्फःम्बाहाꣳरे खुनिꣳ लाम्लोःबा नु खादाम्मालुम्मो
केवाꣳबाहाꣳरे खुनिꣳ ओःत्तिआ फाꣳआङ् निस्से केजोगुआङ्
केवाꣳ, 20 अदङ्हाꣳरे खुनिꣳ सुजादाङ्बा हेक्क्याङ्
निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले कुयाःम्बेओ मेल्लेःमनाबाहाꣳरे खुनिꣳ
सिक्साम्बाआ लꣳरिक् केइःत्तुꣳ, थेआङ्भेल्ले खेनेꣳ साम्योथिम्मो
काक् सिक्कुम्दिङ् निङ्वाꣳ नु सेक्खा पाःन्हाꣳ खोःसुङ्डाङ्
वाꣳआ फाꣳआङ् केइःत्तुꣳरो॥

21 हेक्केने फाꣳग्र खेनेꣳ वेꣳहाꣳ केहुꣳरुसिआङ् थेआङ् आबाङे
केन्हुꣳसिङ्डिन्बे? खुःम्मा मेःन् लꣳरिक् इङ्गेभोःसुआङ्

केघुःन्बि? 22 खेनेंꣳ वेꣳहाꣳ चाराम्मा याःम्बक् चोःक्मा
मेनुꣳनेन् लꣳरिक् केमेत्तुसिआङ् आबाङे याम्बोःप्मा याःम्बक्
केजोःक्पि? नावाइत्लाहाꣳ आसिक्मेलेःङ् केबाःत्तुआङ्
नावाइत्ला केयुङ्बा माङ्हिम्मो मेदोःन्दुबा याङ्डिन् केघुःत्तुꣳबि?
23 खेनेंꣳ साम्योथिम् इङ्जाःङ्डिन् लेस्सुङ् लꣳरिक् आङ्दिङ्
केलꣳ, कर साम्योथिम्मिन् केभेःन्दुआङ् निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले
कुजाःत्थि केदेःसुरो॥ 24 साम्योसाप्लाओ खिनिꣳ याःम्बेओ
अक्खेलꣳरिक् साप्तेआङ् पत्, “थिम्मेन्दङ् सुवाङ्लुम्मो
खिनिꣳ केजोगुम्मिल्लेए निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले कुजाःत्थि पेआङ्
वाꣳरो॥”*

25 खेनेंꣳ साम्योथिम् इङ्जाःङ्डिन् केइःत्तु केनाःत्तुꣳने फाꣳग्र
हर्दो केहेगुबान् नुःबाए पोःङ्लो, कर साम्योथिम् इङ्जाःङ्डिन्
केभेःन्दुने फाꣳग्र हर्दो मेन्हेक्मनाबा कुइसिःक् केबोःङ्लो॥ 26 हर्दो
मेन्हेक्मनाबा थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाꣳरे साम्योथिम्मिन् मेइःत्तुꣳ
मेनाःत्तुल्ले निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले खेङ्हाꣳ हर्दो केहेक्पा हेक्केए
इःत्तुसिꣳरो॥ 27 हेक्केःल्ले खिनिꣳ साम्योथिम् नु हर्दो हेक्मा
थिम् केगप्पाआङ् साम्योथिम्मिन् केभेःम्बा यहुदिसे, नासिङ्गेन्
थक्को हर्दो हेक्मा थिम् मेङ्गप्मना कर साम्योथिम् केइःप्पा
केनाःप्पाहाꣳरे खिनिꣳ केलाꣳरिबा आप्तिक्किन् केम्गुःत्तिꣳरो॥
28 यहुदि थिम्मिल्लक् केइःप्पा केनाःप्पेन्सेक्खाबा यहुदि
मेःन्, हेक्क्याङ् हर्दो हेक्माङ्ग लाःक्कात्पा नु नासिङ्गेन्
थक्कोबा पाःन्लक्लो॥ 29 कर सेक्खाबा यहुदिग निङ्वाꣳओनु
पोःङ्मा पोःङ्, हेक्क्याङ् सेक्खाबा हर्दो हेक्माङ्ग साम्योथिम्
कुइसिःक्पा नासिङ्गेन् थक्कोबा पाःन् मेःन्, कर सिक्लुङ्मो
सेसेमाङ्डिल्ले चोगुबा पाःन्लो॥ हेक्तङ्बा मनाःन् मेन्छाम्
याप्मिःल्ले मेःन्, कर निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले कुनारा फोःसुरो॥

---

* **2:24** □□□□□ □□.५, इजिकिएल ३४.२०

3

निङ्वाःफुमाङ्डिन् नसाःन्साबा चोःक्लो

1 हेक्केःल्ले यहुदि पोःङ्माल्ले थे इन्धाःक् वाःबे?
हर्दो हेक्मा यहुदि थिम्मिन् इःप्मा नाःप्माल्ले थे पोःङ्बे?
2 सेक्खाःल्ले यहुदि पोःङ्माल्ले केरेक् परिक्लेन् नुःबा पाःन्हाः
वाःरो! काक्नुःल्ले केयेक्पा पाःन्निङ्ग निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले
यहुदिहाः नासाःरुसिआङ्कुबाःन्जाक्किल्लेन्लक्पेन्पिरुसिआङ्
वाः॥ 3 खेङ्हाः कुभा नसाःन्साबा मेन्जोःक्नेन्छाङ् थे
पोःक्खेआङ्बे? खेङ्हाः नसाःन्साबा मेन्जोःक्नेन्बाल्ले चोगुल्ले
निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले चोगुबा माङ्हेक्किन्मेगेत्तुम्बि? 4 मेःन्लो!
केरेक् मनाहाः इङ्लेक्पा मेजोःक्साङ् निङ्वाःफुमाङ्डिन्
सेक्खाबा चोःक्लो॥ साम्योसाप्लाओ खुनेः कुयाःम्बेओ
अक्खेलःरिक् साप्तेआङ् पत्,
“खेनेः केबाःत्तुबा पाःन्निन् सेक्खाए पोःङ् फाःआङ् निःदेत्लो,
हेक्क्याङ् खासेन् पोःङ्डिल्ले खेनेःए केनाःन्दुःरो॥”*
5 कर कुभारे अक्खे मेबाःत्तुः, आनिः लायो आजोगुम्मिल्ले
निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुसाम्योनिमान् नुःरिक्काङ् कुसिङ्निःत्तेत्ने
फाःग्र निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले आनिः खुम्दिङ् आबिःल्ले खुनेः
फेन् याःम्बक् चोगुबा पोःङ्बि? (इङ्गाः कुभा मेन्छाम् याप्मि
कुइसिःक् पाःत्ताबारो॥) 6 सेक्खासाङ् मेःन्लो! थेआङ्भेल्ले
निङ्वाःफुमाङ्डिन् साम्योनिबा मेजोःक्नेन्निल्लेग काक् मेन्छाम्
याप्मिहाः खासेन् चोःक्मा मेयारुन्लो! 7 कुभारे मेबाःत्तुबिला,
“इङ्गाः आइङ्लेक्किल्ले निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुसेक्खाःन् नु
कुमिमिदिङ्डिन् फोःसुःने फाःग्र थेआङ् आल्लसाङ् लायोबा
कुइसिःक् आप्तिक् कुःत्ताबाबे?” 8 नुःबा पाःन् लःन्ल फाःआङ्
ताप्फेःम्बा याःम्बक् चोगुम् लःरिक् आनिगे पाःत्तुम्बेःमु फाःआङ्

---

* **3:4** □□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□ □□.४

कुभा मनाहाꣳरे पाःन् मे़धिक्तिगे़ꣳरो॥ हे़क्के के़बाःप्पाहाꣳ आप्तिक् कुःप्मा लाꣳरुसिरो॥

के़रे़क् मनाहाꣳ लायोबासि

9 हे़क्केःल्ले़ आनिꣳ यहुदिहाꣳ थिम्मे़न्दङ् सुवाङ्हाꣳनुःल्ले़ नुःबा आजोःक्पि? से़क्खासाङ् आन्जोःक्ने़न्लो! यहुदिहाꣳ नु थिम्मे़न्दङ् सुवाङ्हाꣳआङ् लायोःल्ले़ ते़त्तुसिआङ् वाꣳ फाꣳआङ् मे़त्तुङ् सुरुङ्सिङ्ङाङ् वाꣳरो॥ 10 साम्योसाप्लाओ अक्खेलꣳरिक् साप्ते़आङ् पत्,

“साम्योनिबा हाःत्ताङ् होःप्लो, लत्थिक्काङ् होःप्लो॥

11 निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले़ कुयाःम्बेओ खासिङ् के़निःप्पा
नु निङ्वाꣳफुमाङ्डिन् के़गोःप्पा हाःत्ताङ् होःप्लो॥

12 के़रे़क्ले़ निङ्वाꣳफुमाङ्डिन् मे़ले़रु मे़देःसुआङ्
थेनाधेबा मे़बोःक्खे़आङ् मे़वाꣳरो॥

नुःबा याःम्बक् के़जोःक्पा हाःत्ताङ् होःप्लो, लत्थिक्काङ् होःप्लो॥”*

13 “खे़ङ्हाꣳरे़ खुनिꣳ पाःन्सुत्लाःङ्ग
हङ्बे़त् के़बप्पा इप्पुङ्ङोलाम् के़लःम्बा नाम्गे़सुबा कुनाम् कुइसिःक् चोःक्लो॥

खे़ङ्हाꣳ इङ्ले़क्लक् मे़बाःत्लो॥”* “खे़ङ्हाꣳरे़ मे़बाःत्तुबा काक् पाःन्निङ्ग असेःक्पाल्ले़ कुनिङ्डिन् हे़क्तङ्बा चोःक्लो॥”*

14 “खे़ङ्हाꣳरे़ खुनिꣳ मुराओलाम् साङ्ग्रा नु ताप्फे़ःम्बा पाःन्लक् लःन्लो॥”*

15 “खे़ङ्हाꣳग मना से़प्मा याःम्बक्को हारा यारिप् मे़बोःङ्लो,

16 खे़ङ्हाꣳ आत्ति मे़बेःक्साङ् मे़म्भै नु तुक्खे लाक्खे मे़दारुꣳ,

---

* **3:12** □□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□ □□.१-३, ५३.१-३ * **3:13** □□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□ □.९ * **3:13** □□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□ □□□.३ * **3:14** □□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□ □□.७

17 हे़क्क्याङ् खे़ङ्हाꣳरे़ सनारुङ्ङो आक्खेलꣳरिक् वाꣳमा पोःङ्
के़लꣳबान्मे़न्निःसुन्लो॥”*
18 “हे़क्क्याङ् खे़ङ्हाꣳरे़ निङ्वाꣳफुमाङ्ङिन् मे़ङ्गिःरुन्लो॥”*
19 आल्ल साम्योथिम्मिङ्ग साम्योथिम्मिल्ले़ कुयुक्को
के़वाꣳबाहाꣳए पिरुसिबान् आनिꣳ आनिःसुम्लो॥ खे़ल्ले़
चोगुल्ले़ के़रे़क् मनाहाꣳ लायो मे़न्जोःक्मनाबा ले़ङ्सिङ्मा
मे़ङ्घोःने़न्नाङ् काक् मे़न्छाम् याप्मिहाꣳ निङ्वाꣳफुमाङ्ङिल्ले़
कुदगि खासे़न्नो ये़प्मा पोःङ्लो॥ 20 खे़ल्ले़ चोगुल्ले़ साम्योथिम्मो
के़बप्पा पाःन्हाꣳ इःप्मा नाःप्माल्ले़ निङ्वाꣳफुमाङ्ङिल्ले़
कुनिःमाओ आत्तिन्नाङ् आप्तिक् मे़ःन्नेबा आम्बोःङ्ने़न्लो॥
साम्योथिम्मिल्ले़ग आनिꣳ लायो आजोगुम्माङ् आवाꣳ के़लꣳबान्
ओसेःन् आधाक्लो॥

निङ्वाꣳफुमाङ्ङिल्ले़ मनाहाꣳ साम्योनिबा चोगुसिꣳ

21 कर आल्ल साम्योथिम् मे़ःन्नेसाङ्निङ्वाꣳफुमाङ्ङिल्ले़
मनाहाꣳ आप्तिक् मे़ःन्नेबा चोगुसिआङ् वाꣳ के़लꣳबा लाम्मिन्
खोदे़त्ते़आङ् वाꣳरो॥ हे़क्क्याङ् खे़न् पाःन्निल्ले़ कुयाःम्बेओ
साम्योथिम् नु माङ्निङ्वाꣳपाःन् के़बाःप्पाहाꣳरे़ मे़बाःत्तुआङ्
वाꣳरो॥ 22 निङ्वाꣳफुमाङ्ङिल्ले़ मनाहाꣳ आप्तिक् मे़ःन्नेबा
चोगुसिबा कन् लाम्मिङ्ग ये़सु ख्रिस्ते़न्नसाःन् के़जोःक्पा
के़रे़क्ले़ नसाःन्लाम्मे खोःदे़त्लो॥ निङ्वाꣳफुमाङ्ङिल्ले़ यहुदि
नु थिम्मे़न्दङ् सुवाङ् लꣳरिक् मे़से़न्दुन्छिन्लो, 23 थेआङ्भे़ल्ले़
के़रे़क् मनाहाꣳरे़ लायो मे़जोगुआङ् मे़वाꣳ हे़क्क्याङ्
निङ्वाꣳफुमाङ्ङिल्ले़ कुमिमिदिङ्गे़न् कुलिङ्धो मे़ङ्गे़त्ने़न्लो॥
24 कर निङ्वाꣳफुमाङ्ङिल्ले़ लुङ्माꣳ आदुक्ते़बाल्ले़ चोगुल्ले़
ख्रिस्त ये़सुलाम् आनिꣳ लायोओनु आधे़रे़आङ् आम्भा आनिꣳ

* **3:17** □□□□□ □□.७-८ * **3:18** □□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□ □□.१

आप्तिक् मे꞉न्नेबा आजोगे़आङ् वा꞉रो॥ 25 थेआङ्भे़ल्ले़ निङ्वा꞉फुमाङ्डिल्ले़ आनि꞉ खो꞉मा के़बो꞉ङ्बा खुम्दिङ्लाम् ताङ्गे़से़꞉प्पा सिदुङ्जभा पो꞉ङ्से़ ख्रिस्ते़न्पाङ्घुयु꞉सु॥ खुने़꞉ कुमाक्खि꞉इन् आनि꞉ लागि वादे꞉न्दुबा फा꞉आङ् नसा꞉न् के़जो꞉क्पा के़रे़क्ले़ लायोलाम् ले़प्मि मे़घो꞉सु꞉रो॥ निङ्वा꞉फुमाङ्डिल्ले़ कन् या꞉म्बक्किन् चोगुआङ् आबाङे खुने़꞉ कुदो꞉प्मा खासे़न् के़जो꞉क्पा चो꞉क् फा꞉आङ् ओसे꞉न्धाक्सिङ्, थेआङ्भे़ल्ले़ ख्रिस्ते़न्युमानु꞉ल्ले़ तगि खुने़꞉ कुसिक्किन् थरुआङ् मे़न्छाम् याप्मिहा꞉रे़ मे़जोगुबा लायो꞉ल्ले़न् खुम्दिङ् मे़बिरुन्छिन्लो॥ 26 हे़क्के चोगुल्ले़ निङ्वा꞉फुमाङ्डिन् आबाङे साम्योनिबा नु कुदो꞉प्मा खासे़न् के़जो꞉क्पा चो꞉क् के़ल꞉बा कन् ये़म्मो ओसे꞉न्धाक्सिङ्, हे़क्क्याङ् ये़सु꞉न्नसा꞉न् के़जो꞉क्पाहा꞉ आप्तिक् मे़꞉न्नेबा चोगुसि꞉ के़ल꞉बान् ओसे꞉न्दाङ् चोगु꞉॥

27 हे़क्के꞉ल्ले़ आनि꞉ थे़माओ आङ्दिङ् ल꞉मनाबाबे? थे़मा पा꞉न्नोआङ् मे़꞉न्लो! थेआङ्भे़ल्ले़ आनि꞉ साम्योथिम् आइ꞉त्तुम् आना꞉त्तुम्माङ् मे़꞉न्, कर ख्रिस्ते़न्नसा꞉न् आजोगुम्माङ्लक् आनि꞉ साम्योनिबा आबो꞉ङ्॥ 28 खे़ल्ले़ चोगुल्ले़ साम्योथिम्मिन् आइ꞉त्तुम् आना꞉त्तुम्माङ्ग मे़꞉न्, कर नसा꞉न्लाम्मे आप्तिक् मे़꞉न्नेबा आबो꞉ङ्लो॥ 29 से़क्खा꞉ल्ले़ निङ्वा꞉फुमाङ्डिन् यहुदिहा꞉रे़न्लक् खुनि꞉ निङ्वा꞉फुमाङ्बि? थिम्मे़न्दङ् सुवाङ्हा꞉रे़ खुनि꞉ निङ्वा꞉फुमाङ् मे़꞉म्बि? से़क्खासाङ् खे़ङ्हा꞉रे़न्नाङ्लो, 30 थेआङ्भे़ल्ले़ निङ्वा꞉फुमाङ्डिङ्ग लत्छारक् वा꞉रो॥ हे़क्क्याङ् खुने़꞉ यहुदि नु थिम्मे़न्दङ् सुवाङ् ने़प्माङ् खुनि꞉ नसा꞉न्लाम्मे आप्तिक् मे़꞉न्नेबा चोगुसि꞉रो॥ 31 आनि꞉ नसा꞉न्लाम् साम्योथिम्मिन् खारो꞉त्ति आजोगुम्बि? से़क्खासाङ् मे़꞉न्लो! खे़ल्ले़ कुले़क्वा आनि꞉ साम्योथिम्मो चो꞉क्मा के़बो꞉ङ्बा कुजे़क्पा पा꞉न्हा꞉ आगे़त्तुम्लो॥

4

अब्राहामरे कुनसाःन्

1 हेक्केने फाःग्र आनिः यहुदिहाःरे पाधेबा अब्राहामरे
निःसु थाःसुबा पाःन्निल्ले कुयाःम्बेओ थे पाःप्माबे?
2 सेक्खाए अब्राहाम्मिङ्ग खुनेः चोगुबा नुःबा याःम्बक्लाम्
आप्तिक् मेःन्नेबा चोगेआङ् वयेल्लेग आङ्दिङ् लःमा
सुक्तुबामेन्, कर निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुनिःमाओग मेःन्लो,
3 थेआङ्भेल्ले साम्योसाप्लाःल्लेग अक्खेने पाःत्तुरो,
“अब्राहामरे निङ्वाःफुमाङ्डिन् नसाःन् चोगुबाल्ले चोगुल्ले
निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले खुनेः साम्योनिबा लेःत्तुरो॥”*
4 आल्ल याःम्बक् केजोःक्पा मनाःल्ले कुनाम्याक्किन्
लुङ्माः तुक्मालाम् खोःसुबा मेःन्, कर खेङ्ग खुनेः खोःमा
केबोःङ्बा कुलक्लो॥ 5 आत्तिन् मनाःल्लेआङ् आबाङे याःम्बक्
चोगुबाल्ले मेःन्, कर लायोबा मनाःन् आप्तिक् मेःन्नेबा
केजोःक्पा निङ्वाःफुमाङ्डिन् खेल्ले नसाःन् चोगुबाल्ले
निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले खुनेः साम्योनिबा लेःत्तुरो॥ 6 दाउद
हाङ्डिल्ले निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले खेन् याःम्बक् मेन्जोःक्के
साम्योनिबा लेःत्तुबा मनाःन् आक्खेन् मुःइसाबाबे फाःआङ्
अक्खे पाःत्तुआङ् पत्,

7 “लायोलाम् लेप्मि केघोःबाहाः,
खुनिः लायोःन् तेप्तेआङ्केवाःबाहाःग,
मुःइसाबासिरो॥

8 आत्तिल्ले कुलायोःन् यहवे दाङ्बाल्ले कुघारोःत्तोलाम्
तुगुदेःसुआङ् वाः,
खेन् मनाःन् मुःइसाबारो॥”*

---

* **4:3** □□□□□□□□□□ □□.६ * **4:8** □□□□□□□□□□□□□□□ □□□□ □□.१-२

9 कन् मुꣳइसाम्मिङ्ग हर्दो केहेक्पा यहुदिहाꣳरे लागिरक्
मेःन्, कर हर्दो मेन्हेक्मनाबा थिम्मेन्दङ् सुवाहाꣳरे लागिआङ्लो॥
अब्राहामरे चोगुबा नसाःन्लाम्बाए निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले खुनेꣳ
साम्योनिबा लेःत्तुआङ् वये लꣳरिक् आनिगेग पाःत्तुम्बेर वयिगेरो॥
10 कर आप्फाल्ले खुनेꣳ साम्योनिबा लꣳरिक् लेःत्तेबे? कन्
पाःन्निन् खुनेꣳ हर्दो हेक्मानुःल्ले तगिबि इ याङ्सि पोःक्खेबाबि?
सेक्खाए साम्योनिबा लेःत्तेबाग तगिएरो॥ 11 अब्राहामरे
खोःसुबा कन् हर्दो हेक्मा थिम्मिङ्ग निङ्वाꣳफुमाङ्डिन् नसाःन्
चोगुआङ् वयेल्ले हर्दो मेन्हेक्केए निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले खुनेꣳ
साम्योनिबा लेःत्तुबा पाःन्निल्लेन् मिक्सेःन्लो॥ हेक्केलꣳरिक्
अब्राहाम्मिन् हर्दो मेन्हेक्केसाङ् निङ्वाꣳफुमाङ्डिन् नसाःन्
केजोःक्पाहाꣳरे खुनिꣳ पाःरो॥ खेङ्हाꣳरे नसाःन् मेजोगुबाल्ले
चोगुल्ले निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले खेङ्हाꣳ साम्योनिबा लेःत्तुसिꣳरो॥
12 अब्राहाम्मिङ्ग हर्दो केहेक्पाहाꣳरेन्नाङ् खुनिꣳ पाःरो, कर हर्दो
केहेक्पाआङ् अब्राहामरे हर्दो हेक्मानुःल्ले तगि कत्तुबा कुइसिःक्
नसाःन् केगप्पाहाꣳरेन्लक् खुनिꣳ पाःरो॥

नसाःन्लाम्बा निङ्वाꣳफु माङ्हेक्किन्खोःमा

13 अब्राहाम्मिल्ले साम्योथिम्मिन् इःत्तु नाःत्तुआङ्ग मेःन्,
कर निङ्वाꣳफुमाङ्डिन् नसाःन् चोगुबालाम् आप्तिक् मेःन्नेबा
पोःक्खेबाल्लेए निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले खुनेꣳ नु कुमुꣳइदाङ्साहाꣳरे
इक्सादिङ् खाम्बेःक्माल्लेन् लक् केघोःसुम् केलꣳबा
माङ्हेक्किन्अब्राहाम्मिन्नु चोगुबारो॥ 14 साम्योनिबा पोःङ्मा
फाꣳआङ् साम्योथिम् केइःप्पा केनाःप्पाहाꣳरे लक् मेघोःसुन्ने
फाꣳग्र नसाःन्निन् हनेबा पोःङ् हेक्क्याङ् खेन् माङ्हेक्किन्नाङ्
हनेबा पोःङ्लो॥ 15 थेआङ्भेल्ले साम्योथिम्मिन् केभेःम्बाहाꣳ
निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले खुम्दिङ् पिरुसिꣳरो, (साम्योथिम्
होःप्पिल्लेरक् लायोःन् होःप्लो)॥

16 खे़ल्ले़ चोगुल्ले़ कन् माङ्हे़क्किङ्ग नसाःन्लाम् ताःरो॥
निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले़ कुलुङ्गुम्लाम्बा आम्भा आबिःरो॥
हे़क्क्याङ् साम्योथिम् आइःत्तुम् आनाःत्तुम्माङ् मे़ःन्, कर
अब्राहाम्मिल्ले़ चोगुबा कुइसिःक् नसाःन् आजोगुम्ने़ फाःग्र कन्
माङ्हे़क्किन्आघोःसुम् के़लःबा निःन्धो पोःङ्लो॥ थेआङ्भे़ल्ले़
अब्राहाम्मिङ्ग आनिः नसाःन् के़जोःक्पा के़रे़क्ले़न् पाःरो॥
17 साम्योसाप्लाओ अब्राहाम्मिल्ले़ कुयाःम्बेओ अक्खेलःरिक्
साप्ते़आङ् पत्, “खे़ने़ःग यरिक् मे़न्छाम् सुवाङ्हाःरे़ खुनिः
पाः चोःक्ने़आङ् वाः॥”* अब्राहामरे़ निङ्वाःफुमाङ्डिन् नसाःन्
चोगुआङ् खुने़ः निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले़ कुनिःमाओ आनिः के़रे़क्ले़न्
पाः पोःक्खे़, के़सिःबाहाः ने़त्तिगे़न् हिङ्मन् के़बिबा नु के़होःप्पा
पाःन्हाःओलाम् चइःत् के़जोःक्पा निङ्वाःफुमाङ्डिन् अब्राहामरे़
नसाःन् चोगुरो॥
18 निङ्साङ् चोःक्मा सुक्मे़न्दे़प्मना वये़साङ् अब्राहामरे़
“के़मुःइदाङ्साहाः खेःम्सिक्पा कुइसिःक् यरिक् मे़बोःङ्लो”*
लःरिक् निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले़ मे़त्तुबा पाःन्निल्ले़न् निङ्साङ्
चोगुआङ् नसाःन् चोगुबाल्ले़ चोगुल्ले़ खुने़ः यरिक् मे़न्छाम्
सुवाङ्हाःरे़न् पाः पोःक्खे़रो॥ 19 खुने़ः तङ्बे किप्थिक् (१००)
यारिक् के़रे़आङ् यःरे़बेआङ् वये, हे़क्क्याङ् कुमेःत् साराःन्नाङ्
सामुःइ खक्ते़आङ् चप्ते़बेआङ् वये़साङ् खुने़ः कुनसाःन्निन्
अयाक् मे़लःरे़न्नाङ् 20 निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले़ कुमाङ्हे़क्किल्ले़
कुयाःम्बेओ खुने़ः चप्चि मे़जोगुन्, कर नसाःन्नो के़धुम्बा
पोःक्खे़आङ् निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले़ कुनारा फोःसुरो॥ 21 हे़क्क्याङ्
निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले़ चोगुबा माङ्हे़क्किन्के़प्मा सुक्तुः के़लःबा
पाःन्नो अब्राहाम्मिन् निःन्धो वये़॥ 22 खे़ल्ले़ चोगुल्ले़ए
अब्राहामरे़ कुनसाःन्निल्ले़ चोगुल्ले़ “निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले़ खुने़ः

* **4:17** □□□□□□□□□□ □□.५ * **4:18** □□□□□□□□□□ □□.५

साम्योनिबा लेःत्तुरो॥”* 23 आल्ल निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले खुनेःह
साम्योनिबा लेःत्तु केलःबा पाःन्निन् अब्राहामरे कुलागिरक् मेःन्,
24 कर आनिह लागिआङ् साप्तेबारो॥ येसु आनिह दाङ्बान्
सिःमेन्लाम्कुहिङ्वेत् केजोःक्पा निङ्वाःफुमाङ्डिन् नसाःन्
आजोगुम्ने फाःग्र आनिःआङ् साम्योनिबा आलेःत्लो॥ 25 खुनेःग
आनिह लायोःल्ले चोगुल्ले सेप्मा फाःआङ् हुक्सुप्ते, हेक्क्याङ्
आनिह आप्तिक् मेःन्नेबा चोःक्से निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले याम्मो
खुनेःह कुहिङ्वेत् चोगुरो॥

5

नसाःन्निल्ले सःप्मान् तारुह

1 खेल्ले चोगुल्ले नसाःन् आजोगुम्बाल्ले आप्तिक्
मेःन्नेबा आबोःक्खेआङ् आनिह दाङ्बा येसु ख्रिस्तलाम्बा
निङ्वाःफुमाङ्डिन्नु आनिह नादङ् पोःक्खेआङ् वाःरो॥ 2 आनिह
नसाःन् आजोगुम्बाल्ले येसु ख्रिस्तरे कन् लुङ्गुम्मो आदाःरेआङ्
वाह॥ आल्लो हाबा खेन् लुङ्गुम्मोए आवाह, हेक्क्याङ्
निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुमिमिदिङ्डिन् खोःमा लक् आघोःसुम्मेरो
फाःआङ् आसःत्लो॥

3 हेक्केरक् मेःन्, कर आनिह नसाःन् आजोगुम्बाल्ले
चोगुल्ले इनोगेन् तुक्खे लाक्खे आदुमुम्मिल्लेए आसःत्लो,
थेआङ्भेल्ले इनोगेन् तुक्खे लाक्खे आदुमुम्मिल्ले आल्लसाङ्
यरिक् नासि थःप्मा आसुक्तुम् केलःबान् आनिःसुम्माङ्
आवाःरो, 4 हेक्क्याङ् नासि आधःत्तुम्मिल्ले नुःबा येप्लेक्
आघोःसुम्, हेक्क्याङ् नुःबा येप्लेक् आगत्तुम्मिल्ले सेन्लप्
आघोःसुम्मे फाःआङ् आल्लसाङ् यरिक् निङ्साङ् आजोगुम्लो॥
5 हेक्केलःरिक् निङ्साङ् आजोगुम्मिल्ले आनिह निङ्साङ्

* **4:22** □□□□□□□□□□ □□.६

मे़बुक्ने़न्लो, थेआङ्भे़ल्ले़ निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले़ साꣳरिक् लुङ्माꣳ आदुक्ते़आङ् वाꣳ के़लꣳबान् खुने़ꣳ आबिरे़बा सेसेमाङ्लाम् आनिꣳ सिक्लुङ्मो निङ्वाꣳ आघोःसुम्लो॥

6 आनिꣳ लायोलाम् आबाङे ताङ्से़ःप्सिङ्मा मे़न्छुक्मनाबा आबोःक्खे़आङ् आवये़ल्ले़ सुये़म्मो लायोबाहाꣳरे़ लागि ख्रिस्ते़न्स्ये़रो॥ 7 आल्ल साम्योनिबा मनाःल्ले़ कुलागि सिःमा निङ्वाꣳ के़जोःक्पा मनाग खोःमा साक्पिला, हे़क्केसाङ् से़क्खाए नुःबा मनाःल्ले़ कुलागिग कुभा सिःमारे़ लागि आःन्छिङ्मा मे़सुक्लो॥ 8 कर आनिꣳ लायोओ आवये़ल्ले़सा निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले़ ख्रिस्ते़न्आनिꣳ लागि सिःमा पाङ्घुआङ् लुङ्माꣳ आदुक्ते़बा पाःन्निन् खुने़ꣳ ओसेःन्आधाक्ते़रो॥

9 खे़ल्ले़ चोगुल्ले़ आनिꣳग ख्रिस्तरे़ कुमाक्खिꣳइल्ले़ निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले़ कुनिःमाओ आप्तिक् मे़ःन्नेबा आबोःक्खे़आङ् आवाꣳबाल्ले़ चोगुल्ले़ ख्रिस्तरे़ निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले़ कुघुम्दिङ्लाम् से़क्खाए ताङ्आसे़ःप्लो॥ 10 खे़न् फाꣳइङ्ग निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले़ कुनिङ्मि आवये़ल्ले़सा आबुगे़न् कुस्साःल्ले़ कुसिःमे़न्लाम्निङ्वाꣳफुमाङ्डिन्नु नादङ् आबोःक्खे़आङ् आवाꣳबाल्ले़ चोगुल्ले़ खुने़ꣳ कुहिङ्मन्निल्ले़ निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले़ कुघुम्दिङ्लाम् से़क्खाए ताङ्आसे़ःप्लो॥ 11 खे़न् पाःन्नोरक् मे़ःन्, कर निङ्वाꣳफुमाङ्डोआङ् आसःत्लो, थेआङ्भे़ल्ले़ आनिꣳ दाङ्बा ये़सु ख्रिस्तलाम् निङ्वाꣳफुमाङ्डिन्नु आनिꣳ नादङ् पोःक्खे़आङ् वाꣳरो॥

आदम नु ख्रिस्त

12 काक्नुःल्ले़ तगिबा मे़न्छाम् याप्मि आदमलाम् इक्सादिङ् खाम्बेःक्मो लायोःन् पोगे़, हे़क्क्याङ् खे़न् लायोःल्ले़ चोगुल्ले़ सिःमे़न् पोगे़रो॥ अक्खेलꣳरिक् काक् मे़न्छाम् याप्मिहाꣳओ सिःमे़न् त्ये़रो, थेआङ्भे़ल्ले़ के़रे़क्ले़ लायो मे़जोगुरो॥

13 निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले साम्योथिम् मेम्बिए तगिसा इक्सादिङ् खाम्बेःक्मो लायोःन् वयेरो, कर साम्योथिम् होःप्तेल्ले निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले लायोहाꣳरेन् खाराःत् मेयुक्खुन्लो॥ 14 आदम्मिल्ले कुयेम्माङ्धो साम्योथिम् केसाप्पा मोसाःल्ले कुयेम् थारिक् मेन्छाम् याप्मिहाꣳरे आदम्मिन् हेक्के निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले कुइङ्जाःङ् मेम्भेःन्ने मेवयेसाङ् मेस्येरो॥

आल्ल कुभा पाःन्नो आदमेङ्ग ताःन्दि केदाःबा ख्रिस्तेन्हेक्तङ्बा वयेरो॥

15 कर लायो नु पर्धाःम्मिङ्ग लत्थिक्मेजोःक्नेन्लो॥ थेआङ्भेल्ले लत्छा मना आदम्मिल्ले चोगुबा लायोःल्ले यरिक् मेन्छाम् याप्मिहाꣳ मेस्ये, कर लत्छा मना येसु ख्रिस्तरे कुलुङ्गुम्लाम् निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले यरिक् मनाहाꣳ लुङ्माꣳ तुक्तुसिआङ् आम्भा आत्तात्तान्ने सेन्लप् पिरुसिरो॥

16 हेक्क्याङ् निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले कुलुङ्गुम्लाम्बा केदाःबा पर्धाःम्मिङ्ग आदमरे कुलायोःन्नु मेदङ्नेन्लो॥ लत्छा लायोधिक्ले चोगुल्ले केरेक् मनाहाꣳ आप्तिक्को मेध्येरो, कर यरिक् लायो आजोगुम्साङ् निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले आम्भा आबिबा पर्धाःम्मिल्ले आप्तिक् मेःन्नेबा आजोःक्लो॥ 17 थिक् मना आदम्मिल्ले चोगुबा लायोःल्ले चोगुल्ले काक् मनाहाꣳओ सिःमेल्ले हाङ् चोगुने फाꣳग्र आल्लसाङ् यरिक् लुङ्गुम् नु साम्योनिमारेन्पर्धाःम्मिन् आम्भाए केघोःबाहाꣳरे थिक् मना येसु ख्रिस्तलाम्बा केदाःबा हिङ्मन्नो हाङ् मेजोगुꣳरो॥ 18 हेक्केलꣳरिक् लत्थिक्मनाःल्ले चोगुबा लायोःल्ले काक् मनाहाꣳ आप्तिक्को मेध्येबा हेक्केए लत्छा मनाःल्ले चोगुबा थिक् साम्योनिबा याःम्बक्किल्ले केरेक् मनाहाꣳ निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले कुनिःमाओ आप्तिक् मेःन्नेबा मेबोःङ्डाङ् कुसङ् हिङ्मन् मेघोःसुꣳरो॥ 19 थेआङ्भेल्ले थिक् मनाःल्ले निङ्वाꣳफु इङ्जाःङ् फेःन्दुबाल्ले

चोगुल्ले यरिक् मनाहाꣳ लायोबा मेबोःक्खेबा हेक्केए लत्छा मनाःल्ले निङ्वाꣳफु इङ्जाःङ्डिन् तेन्दिङ् चोगुबाल्ले चोगुल्ले यरिक् मनाहाꣳ निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले कुनिःमाओ साम्योनिबा मेबोःङ्लो॥ 20 केरेक् मनाहाꣳ आक्खेन् लायोबा मेजोगे केलꣳबा पाःन्निन् खेङ्हाꣳरे मेनिःसुर फाꣳआङ् साम्योथिम्मिन् त्येरो, कर लायोःन् पोःरेल्ले लुङ्गुम्मिन् खेन्नुःल्लेआङ् यरिक् पोःरेरो॥ 21 हेक्केलꣳरिक् लायोःल्ले केरेक् मनाहाꣳओ हाङ् चोगुआङ् सिःमेन् तारुबा कुइसिःक् आल्ल निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले कुलुङ्गुम्मिल्ले हाङ् चोगुꣳआङ्खेल्ले आनिꣳ आप्तिक् मेःन्नेबा आजोःक्, हेक्क्याङ् दाङ्बा येसु ख्रिस्तलाम् मेन्नुप्मनाबा हिङ्मन् आघोःसुम्लो॥

6

लायोःल्ले कुमुक्साम्मिन् मेगे

1 आल्ल आनिꣳ थे पाःप्माबे? लुङ्गुम्मिन् आत्तात्तान्ने आघोःसुम्ल फाꣳआङ् लायो चोःक्मार वाꣳमाबि? 2 मेःन्लो! हेक्के चोःक्मा मेनुꣳनेन्लो! आनिꣳग कुसिवेत् मना हेक्तङ्बा आजोःक्लो, हेक्क्याङ् आल्ल लायोःल्ले कुयुक्को आन्वाꣳनेन्लो॥ हेक्केःल्ले आल्लआङ्धो लायो चोःक्मार वाꣳमा मेनुꣳनेन्लो॥ 3 आनिꣳ ख्रिस्त येसुओ बप्तिस्मा आबोःक्खेल्ले खुनेꣳनुए आस्ये केलꣳबान् कुसिङ् केन्निःत्तुम्मिन्बि? 4 खेल्ले चोगुल्ले आनिꣳग बप्तिस्मालाम् सिःमेन्नो खुनेꣳनु आहुम्सिङ्, हेक्केःल्ले ख्रिस्तेन्पानुदिङ् पाः निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले मिमिदिङ्गेन् कुमुक्साम्मिल्ले सिःमेन्लाम्बा कुहिङ्वेत् चोगुबा कुइसिःक् आनिꣳआङ् कुसङ् हिङ्मन्नो आहिङ्लो॥

5 आनिꣳ कुसिःमेन्नो खुनेꣳनु थिक्हुप् आबोःक्खेआङ् आवाꣳने फाꣳग्र ख्रिस्तेन्सिःमेन्लाम् याम्मो हिङेबा हेक्के आनिꣳआङ्

खुनेꣳनुए सिःमेन्लाम् याम्मो आहिङ्लो॥ 6 लायोःल्ले कुयुक्किन् आनिꣳ हिङ्मन्नोलाम् मेक्ल हेक्क्याङ् आल्लआङ्धो लायोरे कुयोःक्पा आम्बोःङ्डिन्ल फाꣳआङ् आनिꣳ तगिस्मा हिङ्मन्निन् ख्रिस्तेन्नु सिलाम्साक्मा सिङ्डो फोःन्देआङ् वाꣳ केलꣳबान् कुसिङ् आनिःत्तुम्, 7 थेआङ्भेल्ले आत्तिन् स्येआङ् वाꣳ खेन् लायोःल्ले कुयुक्कोनु चोःक्युम्भोबा पोःक्खेआङ् वाꣳरो॥ 8 आल्ल आनिꣳ ख्रिस्तेन्नु सोरिक् आस्येआङ् आवाꣳने फाꣳग्र खुनेꣳनुए आनिꣳआङ् याम्मो आहिङ्लो फाꣳआङ् नसाःन् आजोगुम्लो॥ 9 ख्रिस्तेङ्ग स्येआङ् कुहिङ्वेत् पोःक्खेबाल्ले आल्ल याम्मो मेसिःनेन्लो केलꣳबान् आनिꣳ आनिःसुम्लो॥ हेक्केःल्ले आल्लआङ्धो खुनेꣳ सम्दाङ् सिःमेल्ले युक् मेगत्तुन्लो॥ 10 ख्रिस्तेन्स्येल्ले लायोःल्ले कुमुक्साम्मिन् नाःम्मा फाꣳआङ् सदादिङ्रे लागि खुनेꣳ थिक्लेङ्डो स्ये, कर आल्ल खुनेꣳ कुहिङ्वेत् वाꣳरो, हेक्क्याङ् कुहिङ्मन्निन् खुनेꣳ निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले कुनिङ्वाꣳ ताःमा फाꣳआङ् हिङ्लो॥ 11 हेक्केलꣳरिक्के कुसिवेत् मनाःल्ले लायो मेजोगुम्बा कुइसिःक् खिनिꣳ लायो चोःक्माओ केस्येꣳइ कर ख्रिस्त येसुःन्नु थिक्हुप् केबोःक्खिआङ् निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले कुनिङ्वाꣳ ताःमारे लागि केहिङिबा फाꣳआङ् निङ्वाꣳ इःत्तेम्मेꣳओ॥

12 खेल्ले चोगुल्ले लायोःल्ले खिनिꣳ नासिङ्गेन् थक्किन् युक्मा मेबाङ्धेम्मिन्नेꣳओ, मेःन्ने फाꣳग्र फेन् निङ्वाꣳइल्ले कुबाःन्निन् तेन्दिङ् केजोगुम्लो॥ 13 खिनिꣳ थक्कोबा याम्लक्हाꣳ ताप्फेःम्बा याःम्बक् चोःक्मारे लागि लायोःन् मेदोःन्देम् मेबिरेम्मिन्नेꣳ॥ खेल्ले कुलेक्वा सिःमेन्लाम् हिङ्मन्नो केदाःबा मनाहाꣳ कुइसिःक् खिनिꣳ आबाङे निङ्वाꣳफुमाङ्डो तोःन्नाꣳसिम्मेꣳ, हेक्क्याङ् खिनिꣳ याम्लक्हाꣳ साम्योनिबा याःम्बक् चोःक्मारे लागि निङ्वाꣳफुमाङ्डो तोःन्देम्मेꣳओ॥

14 खिनिꣳ सम्दाङ् लायोःन् युक् चोःक् मे़बाङ्घे़म्मिन्ने़ꣳ,
थेआङ्भे़ल्ले़ खिनिꣳ साम्योथिम्मिल्ले़ कुयुक्को के़होःप्तिꣳ,
कर निङ्वाꣳफु लुङ्गुम्मिल्ले़ कुयुक्को के़वयिꣳरो॥

साम्योनिमाल्ले़ कुयोःक्पा

15 कन् काक् फाꣳइङ्ग थे़माबे? आनिꣳ साम्योथिम्मिल्ले़
कुयुक्को आहोःप् कर निङ्वाꣳफु लुङ्गुम्मिल्ले़ कुयुक्को
आवाꣳबाल्ले़ लायो चोगुम्बि? आप्फाल्ले़आङ् चोगुम्
मे़ःन्! 16 आत्तिन्हाꣳ इङ्जाःङ्खे़म्मा के़दे़न्दिꣳ, बा खे़ल्ले़
कुयोःक्पा के़बोःक्खिꣳ के़लꣳबान् के़न्निःसुम्मिन्बि? लायोःल्ले़
कुयोःक्पा के़बोःक्खिꣳने़ फाꣳग्र खिनिꣳ के़स्ये़ꣳइ, कर
निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले़ कुइङ्जाःङ्डिन् के़घे़प्सुम्ने़ फाꣳग्र खिनिꣳ
साम्योनिबा के़बोःक्खिꣳरो॥ 17 कर खिनिꣳ लायोःल्ले़ कुयोःक्पा
के़बोःक्खिआङ् के़वयिसाङ्, आल्ल खिनिꣳ के़हुꣳआसिबा
निसाम्मिन् सिक्लुङ्मोनुए के़इःप्पा के़नाःप्पा के़बोःक्खिआङ्
के़वयिबाओ निङ्वाꣳफुमाङ्डिन् नोगे़न्लो॥ 18 खिनिꣳग लायोलाम्
चोःक्युम्भो के़घोःसुम्माङ् साम्योनिबा याःम्बक् चोःक्मा
फाꣳआङ् कुयोःक्पा के़बोःक्खिआङ् के़वयिꣳरो॥

19 खिनिꣳ कुसिङ् निःप्मा के़सुक्तुम्ल फाꣳआङ् हिम्दाङ्बान्
नु योःक्किल्ले़ कुबिःन् ओगप् चोगुङ्ल पत्तारो॥ खिनिꣳ आबाङे़
याम्लक्किन् तगि याप्मि के़जिःम्बा नु फे़न् याःम्बक्किल्ले़
कुयोःक्पा पोःङ्से़ के़दोःन्दुम्माङ् के़वयिबा कुइसिःक्, आल्ल
सेसेगे़न् सुत्थो पोःङ्मारे़ लागि साम्योनिबाल्ले़ कुयोःक्पा
पोःङ्से़ खिनिꣳ याम्लक्किन् तोःन्दे़म्मे़ꣳओ॥ 20 खिनिꣳ लायोःल्ले़
कुयोःक्पा के़वयिल्ले़ साम्योनिबाल्ले़ कुयुक्को के़होःप्तिरो॥
21 खे़न् ये़म्मो के़जोगुम्बा पाःन्हाꣳलाम् आल्लो सिरिङ्
के़मयिल्ले़ थे इन्धाःक् के़घोःसुम्बे? कुनुप्मोग खे़न् पाःन्हारे़
मे़न्नुप्मनाबा सिःमे़न्नो के़गे़त्तिꣳरो॥ 22 कर आल्लोग खिनिꣳ

लायोलाम् चोःक्युम्भो केघोःसुम्माङ् केवयिꣳ, हेक्क्याङ् निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले कुयोःक्पा केबोःक्खिआङ् केवयिꣳरो॥ खेल्लेग सेसेगेन् सुत्थो केजोगिꣳ, हेक्क्याङ् कुनुप्मो खेल्ले मेन्नुप्मनाबा हिङ्मन्नो केगेत्तिꣳरो॥ 23 थेआङ्भेल्ले लायोरे आबिबा नाम्याक्किङ्ग सिःमेन्लो, कर निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले आम्भा आबिबा पर्धाःम्मिङ्ग आनिꣳ दाङ्बा ख्रिस्त येसुओलाम् मेन्नुप्मनाबा हिङ्मन्लो॥

7

साम्योथिम्मिल्ले कुयाःम्बेओ मेःक्खिम्लाम् कुबि

1 आल्ल साम्योथिम् केलेबा केनिःबा आमिःम् फुꣳनुसाꣳ नु नेꣳनुसाꣳसे, इङ्गाꣳ पाःप्मा कोःत्तुङ्बा पाःन्निन् कुसिङ् केनिःत्तुम्लो॥ साम्योथिम्मिल्लेग मनाःन् कुहिङ्वेत् वाꣳर थारिक्लक् युक्तुꣳ॥ 2 मेःक्खिम्मिल्ले कुबिधिक् पिनिङ्लो, मेःक्खिम् केबोःङ्मा मेन्छुमाꣳइन् इत्थुङ्गेन् कुयेम्बाꣳइन् हिङ्डाङ् वाꣳर थारिक् साम्योथिम्मिल्ले खेन् कुयेम्बाꣳइन्नु इघेःक्खुआङ् वाꣳ॥ कर कुयेम्बाꣳइन् सिःने फाꣳग्र खेन् मेःक्खिम्थिम्लाम् चोःक्युम्भोमा पोःङ्लो॥ 3 हेक्केलꣳरिक्के कुयेम्बाꣳइन् कुहिङ्वेत् वाꣳरए खेल्ले वेꣳ मनाःन्नु मेःक्खिम् चोगुने फाꣳग्र खेङ्ग साम्योथिम्मिल्ले चाराम्मा याःम्बक् केजोःक्मा मेत्तुꣳरो॥ कर कुयेम्बाꣳइन् सिःआङ्ग खुनेꣳ मेःक्खिम्थिम्लाम् चोःक्युम्भोमा पोःङ्लो, हेक्क्याङ् खेल्ले वेꣳ मनाःन्नु मेःक्खिम् चोगुल्ले चाराम्मा याःम्बक् चोगुबा मेबोःङ्नेल्लो॥ 4 हेक्केःल्ले फुꣳनुसाꣳ नु नेꣳनुसाꣳसे, ख्रिस्तेन्स्येःल्ले खिनिꣳआङ् साम्योथिम्मिल्ले कुयुक्किल्ले इगेभुत्तिआङ् केवयिबाओलाम् केबाःक्खिरो॥ हेक्केःल्ले निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले कुलागि आनिꣳ नुःबा याःम्बक् चोःक्मा

आसुक्तुम्ल फाꣳआङ् आनिꣳग सिःमे꣡न्लाम्बा कुहिङ्वे꣡त् के꣡बोःङ्बान्नु थिक्हुप् आबोःक्खे꣡आङ् आवाꣳरो॥ 5 आनिꣳग
लायोबा सुत्नाःल्ले꣡ आयुक्ते꣡आङ् आवये꣡ल्ले꣡ साम्योथिम्मिल्ले꣡
आनिꣳ नासिङ्गे꣡न् थक्को लायोबा निङ्वाꣳइन्फोःक्खुआङ् आनिꣳ
आजोगुम्बा फे꣡न् याःम्बक्किल्ले꣡ सिःमे꣡न् तारुꣳरो॥ 6 कर आल्लोग,
तगि आनिꣳ सम्दाङ् युक् के꣡जोःक्पा साम्योथिम्लाम्बा चोःक्युम्भो
आघोःसुम्माङ् आवाꣳ॥ आल्ल आनिꣳग साप्ते꣡आङ् के꣡बप्पा
साम्योथिम्मिल्ले꣡ कुयुक्को आवये꣡ल्ले꣡ सेवा आजोगुम्बा हे꣡क्के
मे꣡ःन्, कर सेसेमाङ्लाम्बा कुसङ् हिङ्मन्नो सेवा आजोगुम्लो॥

साम्योथिम् नु लायो

7 हे꣡क्केःल्ले꣡ आनिꣳ थे पाःप्माबे? साम्योथिम्मिन् लायोबि?
से꣡क्खासाङ् मे꣡ःन्लो! कर साम्योथिम्मिन् होःप्ते꣡ल्ले꣡ग
इङ्गाꣳ आहिङ्मन्नोबा लायोहाꣳ मे꣡न्निःबान्मे꣡न्॥ थेआङ्भे꣡ल्ले꣡
साम्योथिम्मिल्ले꣡, “खे꣡नेꣳ मे꣡घिःप्से꣡न्नेꣳ” फाꣳआङ् मे꣡बाःत्तुन्निल्ले꣡ग
इङ्गाꣳ खिःम्मान् ताप्फे꣡ःम्बारो के꣡लꣳबा पाःन्निन् कुसिङ्
मे꣡निःत्तुङ्डिन्बारो॥ 8 कर कन् लायोःल्ले꣡ साम्योइङ्जाःङ्लाम्
सुये꣡म्खोःसुआङ् इङ्गाꣳ आसिगाङ् काक् परिक्ले꣡न् खिःम्मा
निङ्वाꣳइन्फोःक्खु॥ थेआङ्भे꣡ल्ले꣡ साम्योथिम्मिन् होःप्ते꣡ल्ले꣡ग
लायोःल्ले꣡ कुमुक्साम् होःप्ते꣡बारो॥ 9 तगि इङ्गाꣳ साम्योथिम्मिन्
कुसिङ् मे꣡न्निःत्ते वयाङ्डिल्ले꣡ नुःबा वये, कर साम्योइङ्जाःङ्डिन्
कुसिङ् निःत्तुङ्डिल्ले꣡ इङ्गाꣳ आहिङ्मन्नो लायोःन् कुहिङ्वे꣡त्
पोःक्खे꣡आङ् इङ्गाꣳ स्याङ्लो॥ 10 कन् साम्योइङ्जाःङ्डिल्ले꣡ए
मे꣡न्नुप्मनाबा हिङ्मन् ताःप्मा के꣡बोःङ्बा वये꣡ कर खे꣡ल्ले꣡ग सिःमानि
तारु के꣡लꣳबान् निङ्वाꣳ खोःसुङ्लो॥ 11 थेआङ्भे꣡ल्ले꣡ लायोःल्ले꣡
साम्योइङ्जाःङ्लाम् सुये꣡म्खोःसुआङ् इङ्गाꣳ इङ्ले꣡क्ताङ्लो,
हे꣡क्क्याङ् बा कन् साम्योइङ्जाःङ्लाम् इङ्गाꣳ से꣡राङ्लो॥

12 हे़क्केसाङ् साम्योथिम्मिन् सेसेबा चोःक्पाल्ले़ कुइङ्जाःङ्हाꣳ
सेसेबा, साम्योनिबा नु नुःबा चोःक्लो॥

13 हे़क्केःल्ले़ नुःबा पाःन्निल्ले़ इङ्गाꣳ आलागि सिःमे़न्
तारुबि? मे़दारुन्लो, कर लायोःन् लायोएरो लꣳरिक् कुसिङ्निःप्मा
आसुक्तुम्ल फाꣳआङ् लायोःल्ले़ नुःबा पाःन्लाम् इङ्गाꣳओ
याम्साम्गे़न् सिःमे़न् तारु, हे़क्केःल्ले़ साम्योइङ्जाःङ्डिल्ले़
चोगुल्ले़ लायोःन् आल्लसाङ् साꣳरिक् लायोबा चोःक् फाꣳआङ्
निःसुङ्लो॥

ने़त्छि परिक्पा मे़न्छाम् सुत्ना

14 साम्योथिम्मिन् याम्साम्बा चोःक् लꣳरिक् कुसिङ्
आनिःत्तुम्माङ् वाꣳ, कर इङ्गाꣳ याम्साम्बा मे़जोःक्कान् हे़क्क्याङ्
योःक्पाहाꣳ मे़दोःक्पा कुइसिःक् इङ्गाꣳआङ् लायोओए
तोःक्ताङ्ङाङ् वाꣳआरो॥ 15 इङ्गाꣳ चोगुङ्बा पाःन्निन् कुसिङ्
मे़निःत्तान्, थेआङ्भे़ल्ले़ चोगुङ् लꣳरिक् निङ्वाꣳ चोगुङ्बान्
मे़जोःक्कान्, कर इङ्गाꣳ चिःत्तुङ्बा पाःन्निन्ने चोगुङ्लो॥
16 हे़क्क्याङ् इङ्गाꣳ चोगुङ्बा पाःन्निन् ताप्फे़ःम्बा चोःक्
फाꣳआङ् निःसुङ्ने़ फाꣳग्र साम्योथिम्मिन् नुःबा चोःक् लꣳरिक्
ते़न्दिङ् चोगुङ्बा पोःङ्लो॥ 17 खे़ल्ले़ चोगुल्ले़, आल्ल हे़क्के
के़जोःक्पे़न्इङ्गाꣳ मे़ःन्, कर इङ्गाꣳओ के़वाꣳबा लायोःल्ले़
चोगुबारो॥ 18 थेआङ्भे़ल्ले़ लायोःल्ले़ कुधिम् वाꣳआबाल्ले़
इङ्गाꣳ आसुत्नाओ थेआङ् नुःबा पाःन् होःप् फाꣳआङ्
कुसिङ्निःत्तुङ्लो॥ हे़क्केलꣳरिक् इङ्गाꣳ नुःबा पाःन्हाꣳ चोःक्मा
निङ्वाꣳ कत्तुङ्साङ् चोःक्मा मे़सुक्कान्लो॥ 19 थेआङ्भे़ल्ले़
नुःबा पाःन्हाꣳ चोःक्मा निङ्वाꣳ चोगुङ्, खे़न् मे़जोःक्कान्, कर
ताप्फे़ःम्बा पाःन्हाꣳ मे़न्जोःक्मा निङ्वाꣳ चोगुङ्बान्ने़ चोगुङ्ल
वाꣳआरो॥ 20 हे़क्केलꣳरिक् इङ्गाꣳ मे़न्जोःक्मा निङ्वाꣳ चोगुङ्बा

पाःन्हाꣳ चोगुङ्ने फाꣳग्र कन् केजोःक्पाङ्ग इङ्गाꣳ मेःन्, कर इङ्गाꣳओ केवाꣳबा लायोःल्ले हेक्के चोगुबारो॥

21 अक्खेलꣳरिक् कन् थिम्मिल्ले याःम्बक् चोगुबा इङ्गाꣳ निङ्वाꣳ खोःसुङ्–इङ्गाꣳ नुःबा पाःन् चोःक्मा निङ्वाꣳ चोगुङ्डिल्ले ताप्फेःम्बान् इङ्गाꣳनुए वाꣳरो॥ 22 थेआङ्भेल्ले इङ्गाꣳ आसिक्लुङ्मोनुए निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले कुसाम्योथिम्मो सःत्तारो॥ 23 कर इङ्गाꣳओग वेꣳस्मा मुक्साम्मिल्ले याःम्बक् चोगुबा निःसुङ्॥ खेन् मुक्साम्मिल्लेग इङ्गाꣳ आबाङे आनिङ्वाꣳइल्ले इःप्मा नाःप्मा कोःत्तुबा थिम्मिल्ले कुदक्लेङ्वाओ थङ् चोगुꣳ, हेक्क्याङ् लायोओ पुङ्लाधाबा चोःक्काआङ् लायोःल्ले इङ्गाꣳ युक्कारो॥ 24 ए, इङ्गाꣳग आक्खेन् साꣳरिक् पप्प्रामा मनाआबे? कन् लायो नु सिःमेल्ले युक्तुबा हिङ्मन्लाम् हाःत्ले सेःप्मा सुक्काबे? 25 निङ्वाꣳफुमाङ्डिन् नोगेन्लो! आनिꣳ दाङ्बा येसु ख्रिस्तलाम्बाए निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले आसेःप्लो! खेल्ले चोगुल्ले आनिङ्वाꣳओ निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले कुसाम्योथिम्मिल्ले कुसेवा चोगुङ्, कर लायोबा थिम्मिल्ले थिम्सुबा सुत्नाओग लायोःल्ले कुसेवा चोगुङ्लो॥

8

सेसेमाङ्डिल्ले कुमुक्साम्लाम् हिङ्मा

1 खेल्ले चोगुल्ले आल्ल ख्रिस्त येसुःन्नु थिक्हुप् केवाꣳबाहाꣳ निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले आप्तिक् मेगुःत्तुन्छिन्, 2 थेआङ्भेल्ले ख्रिस्त येसुलाम् मेन्नुप्मनाबा हिङ्मन् केबिबा सेसेमाङ्डिल्ले कुमुक्साम्मिल्ले लायो नु सिःमेल्ले कुमुक्साम्लाम् चोःक्युम्भो पिराङ्डाङ् वाꣳरो॥ 3 लायोबा सुत्नाःल्ले चोगुल्ले साम्योथिम्मिल्ले चोःक्मा मेसुक्तुम्बा पाःन्निन्

निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले चोगुरो॥ खुनेꣳ आबुगेन् कुस्साःन् मेन्छाम् याप्मिहाꣳरे मेजोगुबा लायोःल्ले लागि सिदुङ्जभा पोःङ्से लायोबा मना कुइसिःक्पा नासिङ्गेन् थक्को पाङ्घु युःसुआङ् नासिङ्गेन् कुधक्किल्ले आनिꣳ लायोःन् मेक्खुरो॥ 4 अक्खेलꣳरिक् लायोबा सुत्ना कुइसिःक् मेःन्, कर सेसेमाङ् कुइसिःक् आहिङ्डिल्ले साम्योथिम्मिल्ले नाःक्तुबा साम्योनिबा पाःन्हाꣳ काक् आनिꣳ चोःक्मा आसुक्तुम्ल फाꣳआङ् खुनेꣳ हेक्के चोगुबारो॥

5 लायोबा सुत्नाःल्ले निङ्वाꣳ चोगुबा कुइसिःक् केहिङ्बाहाꣳरेग खेन् सुत्नाःल्ले कुनिङ्वाꣳ ताःमाओए निङ्वाꣳ मेबिरुꣳ, कर सेसेमाङ्डिल्ले पाःत्तुबा कुइसिःक् केहिङ्बाहाꣳरेग सेसेमाङ्डिल्ले कुनिङ्वाꣳ ताःमाओए निङ्वाꣳ मेबिरुꣳरो॥ 6 आनिꣳ निङ्वाꣳइन्लायोबा सुत्नाःल्ले युक्मा आबाङ्घुम्मिल्लेग आसिःरो, कर आनिꣳ निङ्वाꣳइन्सेसेमाङ्डिन्युक्मा आबाङ्घुम्ने फाꣳग्र मेन्नुप्मनाबा हिङ्मन् नु सनारुङ् आघोःसुम्लो॥ 7 थेआङ्भेल्ले लायोबा सुत्नाःन् निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले कुदक्लेङ्वाओ पोःक्लो॥ खेल्ले निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले कुसाम्योथिम्मिन् मेइःत्तुन् मेनाःत्तुन् हेक्क्याङ् इःप्मा नाःप्माआङ् मेसुक्तुन्लो॥ 8 लायोबा सुत्नाःल्ले युक्तुसिबाहाꣳरे निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले कुनिङ्वाꣳ ताःमा मेन्छुक्तुन्लो॥

9 निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले कुसेसेमाङ्डिन् खिनिꣳओ सेक्खाए वाꣳने फाꣳग्र खिनिꣳग लायोबा सुत्नाःल्ले कुमना मेःन्निङ्, कर सेसेमाङ्डिल्ले कुमनानिङ्लो॥ हेक्क्याङ् आत्तिन् मनाःन्नु ख्रिस्तरे कुसेसेमाङ्डिन् होःप्खेन् ख्रिस्तरे कुमना मेःन्लो॥ 10 कर ख्रिस्तेन्खिनिꣳओ वाꣳने फाꣳग्र खिनिꣳ नासिङ्गेन् थक्किन् लायोःल्ले चोगुल्ले सिःसाङ् निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले कुनिःमाओ आप्तिक् मेःन्नेबा केबोःक्खिबाल्ले चोगुल्ले खिनिꣳ याम्साम्मिन् हिङ्लो॥ 11 हेक्क्याङ् येसुःन् सिःमेन्लाम् कुहिङ्वेत् केजोःक्पाल्ले

कुसेसेमाङ्डिन् खिनिꣳओ वाꣳने फाꣳग्र बा खेन् खिनिꣳओ केवाꣳबा सेसेमाङ्लाम् ख्रिस्त येसुःन् सिःमेन्लाम् कुहिङ्वेत् केजोःक्पाल्ले खिनिꣳआङ् कुहिङ्वेत् केजोगिꣳरो॥

12 खेल्ले चोगुल्ले फुꣳनुसाꣳ नु नेꣳनुसाꣳसे आनिꣳ मेन्जोःक्के मेम्बोःङ्मनाबा पाःन्हाꣳ वाꣳ, कर लायोबा सुत्नाःल्ले निङ्वाꣳ चोगुबा हेक्केए चोःक्मा मेबोःङ्नेल्लो॥ 13 खिनिꣳ लायोबा सुत्नाःल्ले निङ्वाꣳ चोगुबा कुइसिःक् केवयिꣳने फाꣳग्र खिनिꣳ केस्येꣳइरो, कर सेसेमाङ्डिल्ले कुमुक्साम्लाम् लायोबा याःम्बक्हाꣳ केलेरुम्ने फाꣳग्र केहिडिꣳरो॥ 14 थेआङ्भेल्ले निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले कुसेसेमाङ्डिल्ले लाम्लोसुसिबाहाꣳए निङ्वाꣳफुसाःसिरो॥

15 खिनिꣳ केघोःसुम्बा सेसेमाङ्डिल्ले निङ्वाꣳफुमाङ्डिन्नु केगिबा योःक् केन्जोगिन्, कर खुनेꣳ निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले सेसिःङ्साः केजोगिआङ् वाꣳ॥ हेक्केलꣳरिक् खुनेꣳलाम्बा निङ्वाꣳफुमाङ्डिन् “पानुदिङ्आम्बौ” मेप्मा आसुक्तुम्लो॥ 16 हेक्केलꣳरिक् निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले कुसेसेमाङ्डिन् आनिꣳ याम्साम्मिन्नु तङ्ङाङ् “खिनिꣳ निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले कुस्साःनिङ्लो” फाꣳआङ् आमेल्लो॥ 17 हेक्क्याङ् कुस्साः आबोःक्खेबाल्ले चोगुल्ले आनिꣳ निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले कुलक् केघोःबासिरो॥ सेक्खाए खुनेꣳनु सोरिक् इङ्धाःङ् आघोःसुम्ल फाꣳआङ् खुनेꣳनु सोरिक् इनोगेन् तुक्खेआङ् आजाने फाꣳग्र आनिꣳग येसु ख्रिस्तेन्नु सोरिक् लक् केघोःबासिआङ्लो॥

केदाःबा मिमिदिङ्

18 खुनेꣳ याङ्सि आबिबा मिमिदिङ्डिन्नु तङ्माल्लेग कन् येम्मो आनिꣳ आदुमुम्बा इनोगेन् तुक्खेःन् थेआङ् मेःन्लो फाꣳआङ् इःत्तुङ्लो॥ 19 निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले सेक्खाबा कुस्साःहाꣳ ओसेःन्दाङ् पोःङ्मा येम्मिन् नावागेन् चइःत्तिल्ले साꣳरिक्

निङ्वाꣳ इगेःक्काङ् हाङ्घुर वाꣳरो॥ 20-21 थेआङ्भेल्ले
निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले चोगुबा नावागेन् चइःत्तिन् फेत्लारे,
हेक्केग आबाङेग मेःन्, कर निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले कुनिङ्वाꣳ
कुइसिःक् हेक्के पोःक्खेबारो॥ कर नावागेन् चइःत्तिल्ले किःमा
पेःक्मालाम्बा ताङ्सेःप्पाङ् निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले कुस्साःहाꣳरे
खुनिꣳ मिमिदिङ्गेन् चोःक्युम्भोःन् मेघोःसुर केलꣳबान् साꣳरिक्
निङ्साङ् चोगुर वाꣳ॥ 22 कन् केरेक् नावागेन् चइःत्तिन् सावाःम्मा
तुङ्डिल्ले तरुमा मेन्छिमाꣳइन् कुइसिःक् आल्ल थारिक्याःप्पा नु
तुक्खे चाःबान् आनिꣳ आनिःसुम्लो॥

23 नावागेन् चइःत्तिल्लक् मेःन्, कर काक्नु तगिबा लक्
कुइसिःक् सेसेमाङ्डिन् केघोःबा आनिꣳआङ् आयाःत्ल
आवाꣳरो॥ आनिꣳ निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले आबाङे कुस्साः
आजोःक्काङ् आनिꣳ आबाङे नासिङ्गेन् थक्किल्ले लायो नु
तुक्खेलाम् चोःक्युम्भो खोःसुर फाꣳआङ् आयाःत्ल आहाङ्घुम्ल
आवाꣳरो॥ 24 थेआङ्भेल्ले आनिꣳ सेन्लप् आघोःसुम्माङ्धोए कन्
सेक्खाबा निङ्साङ्डिन् आगत्तुम्माङ् वाꣳ॥ निःमनाबा पाःन्निन्
निङ्साङ् आन्जोगुम्मिन्लो॥ आल्ल तगिसा कत्तुबा पाःन्निन्
हाःत्ले निङ्साङ् चोगुꣳबे? 25 कर आनिꣳ आल्ल थारिक् मेङ्घोए
आवाꣳबा पाःन्निन् निङ्साङ् आजोगुम्मिल्ले खेन् खोःमा फाꣳआङ्
नासि आधःत्तुम्माङ् आहाङ्घुम्लो॥

26 सेसेमाङ्डिल्लेआङ् आनिꣳ केसाक्पाओ आधाआङ्
आवाꣳइल्ले कुभाꣳ आबिꣳरो॥ खेन् येम्मो आक्खेलꣳरिक्
तुवा चोःक्मा आनिꣳ आल्लेस्सुम्मिन्, कर आनिꣳ पाःप्माए
सुक्मेन्देप्मनाबा पाःन्सुत्लाहाꣳरेन् आनिꣳ याःप्मान्नु
सेसेमाङ्डिल्ले आनिꣳ लेक्वा पेलिगेन् तुवा चोगुꣳरो॥
27 हेक्क्याङ् आनिꣳ सिक्लुङ्माओबा पाःन् केनिःबा
निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले सेसेमाङ्डिल्ले कुनिङ्वाꣳइन्निःसुꣳरो,

थेआङ्भेल्ले सेसेमाङ्डिल्ले निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले कुनिङ्वाꣳ कुइसिःक् नसानिबाहाꣳरे लागि निङ्वाꣳफुमाङ्डिन्नु पेलिगेन् तुवा चोगुꣳरो॥

निङ्वाꣳफु मिःम्जिलाम्बा थेःल्लेआङ् सेम्मा आन्छुक्नेन्

28 निङ्वाꣳफुमाङ्डिन् मिःम्जि केमेप्पा, कुनिङ्वाꣳ कुइसिःक् उःत्तुसिबाहाꣳरे लागि, खुनेꣳ केरेक् पाःन्हाꣳ नुःबाए पोःङ्ल चोगुꣳ केलꣳबान्नाङ्आनिꣳ कुसिङ् आनिःत्तुम्लो॥ 29 निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले कुमनाहाꣳ उन्छेःन्छा कुसिङ्निःत्तुसिआङ् आबुगेन् कुस्साःन् कुइसिःक्के पोःङ्से सेगुसिरो॥ हेक्केलꣳरिक्के यरिक् फुꣳनुसाꣳ नु नेꣳनुसाꣳहाꣳओ खुनेꣳ तुम्बा पोःक्खेरो॥ 30 हेक्क्याङ् आत्तिन्हाꣳ तगिसा सेगुसि, खेङ्हाꣳग उःत्तुसिआङ्लो॥ आत्तिन्हाꣳ उःत्तुसिꣳ, खेङ्हाꣳग आप्तिक् मेःन्नेबाआङ्चोगुसिꣳरो॥ आत्तिन्हाꣳ आप्तिक् मेःन्नेबा चोगुसिꣳ, खेङ्हाꣳग कुमिमिदिङ्डिन्नाङ् पिरुसिꣳरो॥

31 हेक्केने फाꣳग्र आनिꣳ थे आबाःत्तुम्बाबे? निङ्वाꣳफुमाङ्डिन् आनिꣳ लेप्माङ् वाꣳने फाꣳग्र आनिꣳ तक्लेङ्वाओ हाःत्ताङ् पोःक्मा मेसुक्नेन्लो॥ 32 निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले आबाङे आबुगेन् कुस्साःन्ने मेदाङ्घुन्, कर आनिꣳ केरेक्ले लागि खुनेꣳ सिःमा पाङ्घु॥ खुनेꣳ ख्रिस्तेन्ने आबिरेल्ले काक् पाःन्हाꣳआङ् आक्खेलꣳरिक् आनिꣳ पिमा आन्छुक्नेन्बे? 33 निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले सेगुसिबाहाꣳ हाःत्ले आप्तिक् कुःप्मा सुक्तुसिꣳबे? हाःत्लेआङ् मेसुक्तुन्छिन्, थेआङ्भेल्ले आप्तिक् मेःन्नेबा केजोःक्पाङ्ग निङ्वाꣳफुमाङ्डिन्नेरो॥ 34 आनिꣳ हाःत्ले पाःन् थिक्मा आसुक्पे? हाःत्लेआङ् आन्छुक्नेन्लो, थेआङ्भेल्ले ख्रिस्त येसुःन् स्येआङ् आल्ल खुनेꣳग सिःमेन्लाम् कुहिङ्वेत् पोःक्खे, हेक्क्याङ् खुनेꣳ निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले कुजुप्साङ्लेप्माङ् युङ्लो, हेक्क्याङ् आनिꣳ लागि पेलिगेन् तुवाआङ् चोगुर युङ्लो॥

35 हाःत्ले ख्रिस्तरे कुमिःम्जिलाम् सेम्मा आसुक्पे? येत्तुक्खे,
इनोगेन् तुक्खे, निङ्घुम्, साक्, चाङ्मा वाःप्मा होःप्मा, किप्मा
केघुःबा येम् इग्र सिःमेल्ले सेम्मा आसुक्पि? 36 साम्योसाप्लाओ
अक्खेलन्रिक् साप्तेआङ् पत्,
"खेनेन् नसाःन् चोःक्कासिगेबाल्ले थिक्याःन्धक् मेसेरिगेन्रो॥
सेप्मा केबोःङ्बा मेल्लुक् कुइसिःक् मनाहान्रे मेमेत्तिगेरो॥"*
37 कन् काक् पाःन्हान्ओ आनिन् लुङ्मान् केदुक्पा ख्रिस्तलाम्बा
आनिन् थङ् केनाःम्बान्नुःल्लेआङ्यम्बा आबोःक्खेआङ् आवान्रो॥
38 थेआङ्भेल्ले निङ्वान्फुमाङ्ङिल्ले कुमिःम्जिलाम् आनिन्
थेःल्लेआङ् सेम्मा आन्छुक्नेन्लो केलन्बान् निःसुङ्सुरुङ्डाङ्
वान्आरो॥ सिःमेन् नु हिङ्मेल्ले, माङ्लाइङ्बाहान् नु फेन्साम्हान्रे,
कन् येम् नु तायेम्बा पाःन्हान्रे, इग्र आत्तिन् मुक्साम्हान्रेआङ्
सेम्मा आन्छुक्नेन्, 39 इक्सादिङ् खाम्बेःक्किल्ले कुजङ्धाङ्बा
नु कुसिगाङ्बा, इग्र काक् नावागेन् चइःत्तोबा मुक्साम् थेःल्लेआङ्
निङ्वान्फुमाङ्ङिल्ले कुमिःम्जिलाम् सेम्मा आन्छुक्नेन्,
थेआङ्भेल्ले निङ्वान्फुमाङ्ङिल्ले आनिन् दाङ्बा ख्रिस्त येसुलाम्
लुङ्मान् आदुक्तेआङ् वान्रो॥

9

निङ्वान्फुमाङ्ङिल्ले सेगुसिबा सुवाङ्

1 इङ्गान् पाःप्मा निङ्वान् इःत्तुङ्बा पाःन्निन् सेक्खाएरो॥
इङ्गान् ख्रिस्तरे कुमनाआ हेक्क्याङ् इङ्गान् इङ्लेक्
मेबाःत्तान्लो॥ आघासिङ्ङिन्नु सेसेमाङ्ङिल्ले इङ्गान् पाःत्तुङ्बा
पाःन्निन् सेक्खाए चोःक्लो फान्आङ् निःन्धो चोःक्सुन्रो॥
2-3 आमिःम् इस्राइलि फुन्नुसान् नु नेन्नुसान्हान्रे खुनिन्
लागि इङ्गान् निङ्वान्ओ तुक्खेःल्ले सान्रिक् याःन्दाङ्डाङ्

* **8:36** □□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□ □□.२२

वाꣳआरो॥ आबाङे आसुवाङ् इस्राइलिहाꣳरे़ से़न्लप् खोःमा
मे़सुक्तुल्ले़ग इङ्गाꣳ खुम्दिङ्ङो थाःमा नु ख्रिस्तलाम् लाःत्लाःत्
पोःङ्मा सुक्ताङ्बामे़न्॥ 4 निङ्वाꣳफुमाङ्ङिल्ले़ इस्राइलिहाꣳ
आबाङे कुस्साः पोःङ्से़ सेगुसिआङ् कुमिमिदिङ्ङिन् खे़ङ्हाꣳ
ओसेःन्धाक्तुसि॥ हे़क्क्याङ् खे़ङ्हाꣳनु माङ्हुप्हाꣳ चोगुआङ्
साम्योथिम्मिन् पिरुसि॥ खे़ङ्हाꣳए निङ्वाꣳफुमाङ्ङिल्ले़
माङ्हिम्मोबा सेवा चोःक्मान् नु यरिक् माङ्हे़क्हाꣳ पिरुसिरो॥
5 कुमिङ् के़से़बा अब्राहाम, इसहाक नु याकुबे़न्* खे़ङ्हाꣳरे़ आबाङे
खुनिꣳ ताक्थे़बासिरो, हे़क्क्याङ् ये़सु ख्रिस्ते़न्मे़न्छाम्गे़न् थक्को
खुनिꣳ सुवाङ्ङोए सावाःन्छिङ्लो॥ खुने़ꣳए के़रे़क् सम्दाङ् हाङ्
के़जोःक्पा निङ्वाꣳफुमाङ्लो॥ सदादिङ् कुनारा मे़भोःसुररो!
आमे़न्॥

6 कङ्ग निङ्वाꣳफुमाङ्ङिल्ले़ खे़ङ्हाꣳनु चोगुबा
माङ्हे़क्हाꣳग मे़गे़रे़म्बा मे़ःन्लो, थेआङ्भे़ल्ले़ इस्राइल
सुवाङ्लाम्बा सागे़वाःन्छिङ्बाहाꣳ के़रे़क्क से़क्खाबा इस्राइलि
मे़ःन्छिरो॥ 7 अब्राहामरे़ कुमुꣳइदाङ्सा मे़बोःङ्ङिल्ले़सा के़रे़क्
से़क्खाबा कुस्साः मे़म्बोःङ्ने़न्लो॥ कर साम्योसाप्लाओ
अक्खेलꣳरिक् साप्ते़आङ् पत्, “माङ्हे़क्चोगुङ्बा के़स्साः
इसहाकलाम्मे के़मुꣳइदाङ्साहाꣳ मे़बोःङ्लो॥”* 8 कन् फाꣳइङ्ग
अब्राहामरे़ नासिङ्गे़न् कुधक्कोलाम् सागे़वाःन्छिङ्बाहाꣳ
निङ्वाꣳफुमाङ्ङिल्ले़ कुस्साःसि के़लꣳबा पाःन् मे़ःन्लो, कर
निङ्वाꣳफुमाङ्ङिल्ले़ पिने़ फाꣳआङ् पिरुबा माङ्हे़क्लाम्बा
सागे़वाःन्छिङ्बाहाꣳए अब्राहामरे़ से़क्खाबा कुमुꣳइदाङ्सासिरो॥

9 खे़न् माङ्हे़क्किल्ले़ अक्खे पाःत्तुरो, “आन्ने़म्माꣳ बा कन्

---

* **9:5** □□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□ (तोलिङ्सोमु ३२.२८)॥ * **9:7** □□□□□□□□□□ □□.१२–निङ्वाꣳफुमाङ्ङिल्ले़ अब्राहामरे़ कुस्साः इस्माएले़न् मे़ःन्, कर इसहाके़न् सेगुरो॥

येम्मो इङ्गाꣳ नुःङ्डा ताआरो, हेक्क्याङ् केमेःत् साराःल्ले लत्छा
येम्बित्छाꣳसा कत्तुꣳरो॥”*
10 हेक्केरक् मेःन्, कर आनिगे ताक्थेबा इसहाकलाम्
कुमेःत् रिबेक्काःल्ले काप्साबासाःहाꣳ कत्तुसिआङ् वये,
11-13 कर खेन् काप्साबासाःहाꣳ सावाःन्छिङ्मानुःल्ले तगिए,
खेङ्हाꣳरे नुःबा नु ताप्फेःम्बा याःम्बक् थेआङ् मेन्जोःक्के,
निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले रिबेक्काःन् अक्खे मेत्तुआङ् वयेरो,
“तुम्बाल्ले फोꣳबान् सेवा चोगुꣳरो॥”* निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले
पाःत्तुबा कुइसिःक् साम्योसाप्लाओ अक्खेलꣳरिक् साप्तेआङ्
पत्, “इङ्गाꣳ याकुबेन् लुङ्माꣳ तुक्तुङ्, कर एसाउःन्
चिःत्तुङ्लो॥” अक्खेलꣳरिक् निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले मनाहाꣳरे
खुनिꣳ याःम्बक्किन् ओमेत्तुआङ् मेःन्, कर खुनेꣳ आबाङे
कुनिङ्वाꣳसोःक् कुइसिःक् सेगुꣳ केलꣳबा पाःन्निन् निःन्धो
चोगुरो॥
14 हेक्केःल्ले आनिꣳ थे पाःप्माबे? निङ्वाꣳफुमाङ्डिन्
नुःरिक्काङ् खासेन् मेलोःन्नेन्बि? सेक्खासाङ् मेःन्लो!
15 थेआङ्भेल्ले निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले मोसाःन् अक्खे मेत्तु,
“आत्तिन् नुःरिक् मेप्मा निङ्वाꣳ चोगुङ् खेन् नुःरिक् मेत्तुङ्,
हेक्क्याङ् आत्तिन् लुङ्माꣳ तुक्मा निङ्वाꣳ चोगुङ्
खेन् लुङ्माꣳ तुक्तुङ्॥”* 16 खेल्ले चोगुल्ले मनाहाꣳरे
निङ्वाꣳ चोःक्माल्ले इग्र तम्सिन् चोःक्माल्लेग मेःन्,
कर निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले लुङ्माꣳ आदुक्तेबालाम्काक्
पाःन्हाꣳ ताःरो॥ 17 थेआङ्भेल्ले साम्योसाप्लाओ
निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले फारोहाङ्डिन् अक्खे मेत्तुआङ्
पत्, “खेनेꣳ केसम्दाङ् आमुक्साम्मिन् ओसेःन्दाङ्

* **9:9** □□□□□□□□□□ □□.१०, १४ * **9:11-13** □□□□□□□□□□ □□.२३, मलाकि १.१-२ * **9:15** □□□□□□□□□□ □□.१९

चोगुङ्डाङ् काक् इक्सादिङ् खाम्बेःक्मो आमिङ्डिन्
इङ्भोःर केलꣳबा निङ्वाꣳसोःक्को इङ्गाꣳए खेनेꣳ
हाङ् चोःक्नेआङ् वाꣳआरो॥”* 18 खेल्ले चोगुल्ले
निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले आत्तिन् नुःरिक् मेप्मा निङ्वाꣳ
चोगुꣳ खेन् नुःरिक् मेत्तुꣳ, हेक्क्याङ् आत्तिन् कुनिङ्वाꣳ
नुःङ्मा केसाक्पा चोःक्मा निङ्वाꣳ चोगुꣳ, खेन्निन्
कुनिङ्वाꣳ नुःङ्मा केसाक्पा चोगुꣳरो॥

19 हेक्केःल्ले खिनिꣳओ कुभारे इङ्गाꣳ अक्खे याप्मि
केमेत्तिबिला, “हेक्केने फाꣳग्र निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले आल्लसाङ्
थेआङ् पाःन् आधिक्पाबे? आत्तिल्लेआङ् खुनेꣳ चोःक्मा इःत्तुबा
पाःन्निन् अप्मा मेसुक्तुन्लो॥”

20 मेन्छाम् याप्मिए, निङ्वाꣳफुमाङ्डिन्नु मुरा केदोःबा खेनेꣳ
हाःत्नेबे? चोःक्मनाबा चिगःक्वाःल्ले केजोःक्पेन्“थेआङ्
अक्तङ्बा केजोगाङ्बाबे?” मेत्तुबि? 21 सꣳमनाबा खाम्मोलाम्
कोःम्भलेःल्ले नुःबा याःम्बक्को ओगप् केबोःङ्बा फुजिक्
हेक्क्याङ् हाबा खेन् खाम्मोलाम् मेन्जोबा याःम्बक्को
ओगप् केबोःङ्बा फुजिक् चोःक्मा युक् मेगत्तुम्बि?
22 निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले कुसिक्किन् नु कुमुक्साम्मिन् ओसेःन्दाङ्
चोःक्मा युक् कत्तुने फाꣳग्र हेक्केलꣳरिक्के मेक्मारे लागि यारिप्
केबोःङ्बा मनाहाꣳ सिक्किल्ले कुलेक्वा नासि थःत्तुसिल्ले
आनिꣳ थे पाःप्माबे? 23 हेक्क्याङ् तगिसा कुमिमिदिङ्डिन्
खोःमा फाꣳआङ् यारिप् चोगुसिआङ् लुङ्माꣳ तुक्तुसिबाहाꣳ
इमेल्लुङ्बा कुमिमिदिङ्डिन् ओसेःन्धाक्से निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले
अक्खे चोगुरो॥ 24 हेक्केलꣳरिक्के आनिꣳ यहुदिसाङ्, थिम्मेन्दङ्
सुवाङ्साङ्, खेन् सेगुसिबाहाꣳग आनिꣳएरो॥

25 निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले पाःत्तुबा पाःन्निन् माङ्निङ्वाꣳपाःन्

* **9:17** □□□□□□□□□ □.१६

केबाःप्पा होसेरे साम्योसाप्लाओ अक्खेलꣳरिक् साप्तुआङ्
पत्लो,
“आत्तिन्हाꣳ आमना मेहोःप्ते खेङ्हाꣳ आमना चोगुङ्सिङ्लो॥
तगि लुङ्माꣳ मेदुक्तुङ्सिङ्डिन्बाहाꣳ,
आल्लो लुङ्माꣳ तुक्तुङ्सिङ्लो॥”* 26 हेक्क्याङ्, आत्तिन् तेन्नो
“खिनिꣳ आमना केहोःप्ति लꣳरिक् केम्मेत्तिआङ् वये,
बा खेन् तेन्नो ‘आजुनि निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले कुस्साःनिङ्’
केम्मेत्तिꣳरो॥”* 27 माङ्निङ्वाꣳपाःन् केबाःप्पा
यसैयाःल्ले इस्राइलिहाꣳरे खुनिꣳ याःम्बेओ
अक्खेलꣳरिक् पाःत्तुआङ् पत्,
“इस्राइलिहाꣳग आत्तात्तान्ने निःप्मा सुक्मेन्देप्मनाबा वाहङ्डिल्ले
कुयाओबा येःङ्घा हेक्के यरिक् मेजोःक्साङ् केदाङ्बा
केयाःक्पाहाꣳरक् ताङ्मेसेःप्लो॥
28 थेआङ्भेल्ले दाङ्बाल्ले कुघुम्दिङ्डिल्लेन् इङ्जाःङ्डिन् कन्
इक्सादिङ् खाम्बेःक्मो हाराए केत्तुꣳरो॥”* 29 यसैयारे
इस्राइलरे कुयाःम्बेओ कन् तगिसा पाःत्तुआङ् वाꣳबा
हेक्केए,
“मुक्साम्दाङ्बा निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले आनिꣳ लागि
कुमुꣳइदाङ्साःन् आन्धाꣳरेन्निल्लेग आनिꣳ सदोम नु
गमोरा कुइसिःक्के खाप्पु थ्यःङ् आबोःक्खेबारो॥”*

इस्राइलिहाꣳरे नसाःन् मेन्जोगुन्

30 हेक्केःल्ले आल्ल आनिꣳ थे पाःप्माबे? थिम्मेन्दङ्
सुवाङ्हाꣳरेग साम्योनिबा पोःङ्मा मेङ्गोःत्तुन्छाङ् नसाःन्

---

* **9:25** □□□□ □.२३ * **9:26** □□□□ □.१० * **9:28** □□□□□ □□.२२-२३ * **9:29** □□□□□ □.९–सदोम नु गमोरा येक्यक्हाꣳओ कुꣳइ केभेꣳबा मनाहाꣳ मेयुङे, हेक्क्याङ् निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले खेङ्हाꣳ निङ्घुम् पिरुसि॥ निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले खेङ्हाꣳरे खुनिꣳ येक्यक्किन् मेक्खु पिरुसिआङ् सेरुसि कर लुत नु कुस्साः मेन्छुमाहाꣳरक् ताङ्घुसि॥

मे़जोगुबालाम्बा साम्योनिबा मे़बोःक्खे़॥ 31 कर इस्राइलिहाꣳरे़
साम्योथिम्मिन् इःप्मा नाःप्माआङ् साम्योनिबा पोःङ्मा
तम्सिन् मे़जोगुसाङ् साम्योनिबा मे़न्बोःक्खे़न्लो॥ 32 थेआङ्
मे़न्बोःक्खे़न्बे? थेआङ्भे़ल्ले़ खे़ङ्हाꣳरे़ कङ्ग आबाङे
याःम्बक्लाम्बा खोःमा सुक्ते़त् के़लꣳबा मे़इःत्तुआङ् नसाःन्लाम्बा
के़दाःबा साम्योनिबान् मे़ङ्गोःत्तुन्लो॥ हे़क्क्याङ् खे़ङ्हाꣳग
याप्मि के़घःबा लुङ्ङो मे़दोःक्ते़आङ् मे़जोःन्दे़रो॥ 33 कङ्ग
साम्योसाप्लाओ अक्खेलꣳरिक् साप्ते़बा कुइसिःक् पोःक्खे़रो,

“ओमे़त्ते़म्मे़ꣳ, इङ्गाꣳ यरुसले़म्मो* मनाहाꣳ मे़दोःक्ल फाꣳआङ् मना
के़घःबा लुङ्डिन् ने़स्सुङ्लो,
हे़क्क्याङ् मे़ले़ःङ्डाङ् मे़गे़ङ्ल फाꣳआङ् लुङ्जे़क् ने़स्सुङ्लो,
कर खुने़ꣳ सम्दाङ् नसाःन् के़जोःक्पाङ्ग आप्फाल्ले़आङ् सिरिङ्
मःमो मे़धाने़न्लो॥”*

10

1 आमिःम् फुꣳनुसाꣳ नु ने़ꣳनुसाꣳसे, इङ्गाꣳग इस्राइलिहाꣳ
ताङ्मे़से़ःप्ल फाꣳआङ् सिक्लुङ्मोनुए निङ्वाꣳफुमाङ्डिन् तुवा
चोगुङ्लो॥ 2 खे़ङ्हाꣳरे़ निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले़ कुनिङ्वाꣳ ताःमा
खुनिꣳ सिक् सम् फाꣳआङ् पाःत्तुङ्, कर आक्खेआङ् कुनिङ्वाꣳ
ताः के़लꣳबा पाःन्निन् खे़ङ्हाꣳरे़ मे़न्निःसुन्लो॥ 3 खे़ङ्हाꣳरे़
निङ्वाꣳफुमाङ्लाम् के़दाःबा साम्योनिबान् कुसिङ्मे़न्निःत्तुम्बाल्ले़
चोगुल्ले़ खे़ङ्हाꣳरे़ साम्योथिम्मिन् इःप्मा नाःप्माआङ् आबाङे
साम्योनिबा पोःङ्मा तम्सिन् मे़जोगु, हे़क्केलꣳरिक् खे़ङ्हाꣳरे़
निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले़ कुसाम्योनिबा पोःङ्मा लाम्मिन् मे़नाꣳरुरो॥
4 ख्रिस्ते़ल्ले़ए साम्योथिम्मिल्ले़ पाःत्तुबा काक् पाःन्हाꣳ के़त्तुरो,

---

* **9:33** □□□□□ □□□□□□□□□□□ “□□□□□” □□□□□□ * **9:33** □□□□□ □□.१६–लुङ्नु लुङ्जे़क्फाꣳइङ्ग येसु आबाङेरो॥

हे़क्केलꣳरिक् खुनेꣳ नसाःन् के़जोःक्पा के़रे़क् साम्योनिबा मे़बोःङ्लो॥

के़रे़क्ले़ लागि से़न्लप्

5 मोसाःल्ले़ साम्योथिम्मिन् इःप्मा नाःप्माआङ् साम्योनिबा
पोःङ्मा पाःन्निन् अक्खेलꣳरिक् पोधक् चोगुआङ्
वाꣳ, “साम्योथिम्मिन् के़इःप्पा के़नाःप्पा मनाःन् बा
खे़न्लाम्बाए हिङ्लो॥”* 6 कर नसाःन् चोःक्माआङ् के़दाःबा
साम्योनिबाल्ले़ अक्खे पाःत्तुꣳ, “ ‘हाःत् थो साङ्ग्राम्पेदाङ्ङो
पेःक्पाबे?’ फाꣳआङ् के़निङ्वाꣳओ मे़इःत्ते़न्नेꣳ” (खे़न् फाꣳइन्
से़न्लप्पिल्ले़न्सुनाइङ् आनिꣳओ युःत्छे़ ख्रिस्ते़न्यो इक्सादिङ्
खाम्बेःक्मो युःप्मा पोःङ्), 7 इग्र “ ‘हाःत् यो खे़मायङ्सङ्ङो
थाबाबे?’ फाꣳआङ् के़निङ्वाꣳओ मे़इःत्ते़न्नेꣳ” (खे़न् फाꣳइन्
से़न्लप्पिल्ले़न्सुनाइङ्ङिन् आनिꣳओ थाक्से़ ख्रिस्ते़न्सिःमे़न्लाम्
थो थाक्मा पोःङ्)॥ 8 कर कल्ले़ थे पाःत्तुबे? “पाःन्जाक्किङ्ग
के़बेसाङ्ङे वाꣳ, के़मुराओ हे़क्क्याङ् के़सिक्लुङ्मो वाꣳ,”*
खे़ङ्ग आनिगे़ इङ्भोःसुम्बे़बा ख्रिस्ते़न्नसाःन्निल्ले़ कुयाःम्बेओबा
पाःन्जाक्लो– 9 खे़नेꣳ के़मुराःल्ले़ ये़सुःन्ने दाङ्बारो फाꣳआङ्
ते़न्दिङ् के़जोगुआङ् के़सिक्लुङ्मोलाम् निङ्वाꣳफुमाङ्ङिल्ले़
खुनेꣳ सिःमे़न्लाम् कुहिङ्वे़त् चोगु लꣳरिक् नसाःन् के़जोगुने़
फाꣳग्र ताङ्गे़से़ःप्लो॥ 10 थेआङ्भे़ल्ले़ खे़नेꣳ के़सिक्लुङ्मोलाम्
नसाःन् के़जोगुबाल्ले़ आप्तिक् मे़ःन्नेबा के़बोःङ्, हे़क्क्याङ्
के़मुराःल्ले़ ते़न्दिङ् के़जोगुबाल्ले़ से़न्लप् के़घोःसुꣳरो॥
11 साम्योसाप्लाःल्ले़ अक्खे पाःत्तुꣳ, “खुनेꣳ सम्दाङ् नसाःन्
के़जोःक्पाङ्ग आप्फाल्ले़आङ् सिरिङ् मःमो मे़धाने़न्लो॥”*
12 यहुदि नु थिम्मे़न्दङ् सुवाङ् लुम्मो थेआङ् ये़मे़न्दङ् पाःन्

* **10:5** □□□□□ □□.५ * **10:8** □□□□□□□□□□□□□□□□□□□ □□.१२-१४
* **10:11** □□□□□ □□.१६

होःप्लो–लत्छा दाङ्बान्ने केरेक्ले खुनिꣳ दाङ्बारो, हेक्क्याङ् खुनेꣳ कुमिङ् केलोःङ्बा केरेक् यरिक् मुꣳइसाम् पिरुसिꣳरो॥
13 थेआङ्भेल्ले "दाङ्बाल्ले कुमिङ् केलोःङ्बा केरेक्ले सेन्लप् मेघोःसुꣳ॥"* 14 कर खेङ्हाꣳरे नसाःन्ने मेन्जोःक्के मेवाꣳइल्ले आक्खेआङ् खुनेꣳ कुमिङ्ङिन् मेलोःक्खुबे? हेक्क्याङ् खेङ्हाꣳरे खुनेꣳ कुयाःम्बेओ खेम्मै मेङ्घेम्मे मेवाꣳइल्ले आक्खेआङ् नसाःन् चोःक्मा मेसुक्तुꣳबे? हेक्क्याङ् इङ्भन् केसेबा मनाए मेःन्ने आक्खेलꣳरिक् मेघेप्सुबाबे? 15 हेक्क्याङ् हाःत्ताङ् मेम्बाङ्डे आक्खेआङ् खेङ्हाꣳरे इङ्भन् मेजोगुꣳबे? साम्योसाप्लाओ साप्तेआङ् पत्, "सुनाइङ् इङ्भन् केजोःक्पेन्ताःल्ले आक्खेन् नुःबा पोःङ्बे!"* 16 कर केरेक्ले सुनाइङ्ङिन् मेन्दाःक्तुन्लो॥ माङ्निङ्वाꣳपाःन् केबाःप्पा यसैयाःल्ले अक्खेलꣳरिक् पाःत्तुꣳ, "आदाङ्बे, आनिगे इङ्भोःसुम्बेबा पाःन्निन् हाःत्ले नसाःन् चोगुआङ् वाꣳबे?"* 17 हेक्केलꣳरिक् नसाःन्निङ्ग खेम्मनाबालाम्बा ताःरो, हेक्क्याङ् खेन् खेम्मनाबाङ्ग ख्रिस्तरे कुयाःम्बेओबा पाःन्जाक्लाम् ताःरो॥

18 कर इस्राइलिहाꣳरे सुनाइङ्ङिन् सेक्खाए मेङ्घेम्मे मेवाꣳबि? सेक्खाए खेङ्हाꣳरे मेघेप्सुआङ् वाꣳरो॥ थेआङ्भेल्ले,

कन् सुनाइङ् केसेबाहाꣳरे खुनिꣳ इङ्घङ्ङिन् खाम्बेःक्मो काक् पिसाङ् सेःरेआङ् वाꣳरो,

हेक्क्याङ् खेङ्हाꣳरे मेबाःत्तुबा पाःन्निन् इक्सादिङ् खाम्बेःक्मोबा केरेक् तेन्नो सेःरेआङ् वाꣳ लꣳरिक् साम्योसाप्लाओ साप्तेआङ् पत्लो॥*

19 इङ्गाꣳ याम्मो सेःन्दोःनिङ्, सेक्खाए इस्राइलिहाꣳरे सुनाइङ्ङिन् कुसिङ् मेन्निःत्तुम्बि? खेङ्हाꣳरे कुसिङ् मेनिःत्तुएरो,

---

* **10:13** □□□□ □.३२ * **10:15** □□□□□ □□.७ * **10:16** □□□□□ □□.१
* **10:18** □□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□ □□.४

थेआङ्भेल्ले मोसारे कुयेम्मोआङ् निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले अक्खे
पाःत्तुआङ् वये,
“थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाः मुःइसाम् पिरुङ्सिङ्डाङ्
खिनिः नाहेन्ल चोगुङ्लो,
खासिङ् मेन्निःप्मनाबा सुवाङ्हाःलाम्
खिनिः सिक् पोःक्ल याःन्दुङ्लो॥”* 20 हेक्क्याङ्
माङ्निङ्वाःपाःन् केबाःप्पा यसैयाःल्ले
निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुबाःन्हाः आःन्छिङ्डाङ्
अक्खेलःरिक् पाःत्तुरो,
“इङ्गाः याप्मि मेङ्गोःप्मनाबाहाःरे मेघोःसाङ्लो,
आत्तिन्हाःरे इङ्गाः सेःन्मेन्दोःसाङ्डिन् खेङ्हाःओ इङ्गाः
आबाङे थाःन्छिङ्डाआङ् वाःआरो॥”* 21 कर
खुनेः इस्राइलिहाःरे खुनिः याःम्बेओ अक्खे
पाःत्तुः, “नाम्धाधा खेन् आधिङ्गानिहाः नु आबाःन्
मेङ्घेम्मनाबाहाः ताःक्मासि फाःआङ् आहुक्हाः
सन्छुङ्डाङ् वाःआरो॥”*

11

निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले इस्राइलिहाः लुङ्माः तुक्तुसिः

1 हेक्केने फाःग्र इङ्गाः सेःन्दोःनिङ्, निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले
कुमना इस्राइलिहाः नाःरुसिबाबि? सेक्खासाङ् मेनाःरुसिन्लो!
थेआङ्भेल्ले इङ्गाः आबाङेआङ् अब्राहामरे कुमुःइदाङ्सा
बेन्जामिन सुवाङ्स्मा इस्राइलिआरो॥ 2 निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले
तगिनुए कुसिङ्निःत्तुसिबा कुमनाहाः आप्फाल्लेआङ्

* **10:19** □□□□□□□□□□□□□□□□□□ □□.२१ * **10:20** □□□□□ □□.१
* **10:21** □□□□□ □□.२

मे़नाꣳरुन्छिन्लो॥ माङ्निङ्वाꣳपाःन् के़बाःप्पा एलियाःल्ले़*
इस्राइलिहाꣳरे़ खुनिꣳ तक्ले़ङ्वाओ निङ्वाꣳफुमाङ्डिन्
अक्खेलꣳरिक् मे़त्तुबान् साम्योसाप्लाओ मे़न्निःत्ते के़वयिꣳबि?
3 “आदाङ्बे, खे़ङ्हाꣳरे़ग के़बाङ्घुसिबा माङ्निङ्वाꣳपाःन्
के़बाःप्पाहाꣳ के़रे़क् मे़से़रुसि, हे़क्क्याङ्
के़ले़त्तिङ्तोःम्मादे़न्हाꣳ मे़यन्छुआङ् वाꣳरो॥ इङ्गाꣳरक्
नराङ्डाङ् वाꣳआ, हे़क्क्याङ् खे़ङ्हाꣳरे़ इङ्गाꣳ से़प्मा
मे़गोःत्तार मे़वाꣳरो॥”* 4 हे़क्केःल्ले़ निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले़
आक्खेलꣳरिक् नोगप् पिरुबे?
“इङ्गाꣳग बाल साम्माङ्डिन् माङ्मे़ङ्घःमनाबा हे़न्छिङ् नुसि
(७०००) आमनाहाꣳ ताङ्घुङ्सिङ्डाङ् वाꣳआरो॥”*
5 हे़क्केलꣳरिक्के, कन् ये़म्मोआङ् निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले़
कुलुङ्माꣳ तुक्माल्ले़ सेगुसिबा कुलक्थिक् के़दाङ्बा
के़याःक्पाहाꣳ मे़वाꣳरो॥ 6 हे़क्क्याङ् कङ्ग खे़ङ्हाꣳरे़ मे़जोगुबा
याःम्बक्लाम् मे़ःन्, कर निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले़ कुलुङ्माꣳ
तुक्मालाम् पोःक्खे़बारो॥ खुनिꣳ याःम्बक्लाम् पोःक्खे़बाने़ फाꣳग्र
निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले़ कुलुङ्माꣳ तुक्मान् थेनाधे पोःक्खे़बारो॥
7 खे़न् फाꣳइङ्ग थे़माबे? इस्राइलिहाꣳरे़ निङ्वाꣳ मे़बिरुआङ्
मे़गोःत्तुबान् मे़ङ्घोःसुन्लो, कर कुभा मे़सेगे़बाहाꣳरेने़ मे़घोःसुरो॥
वेꣳहाꣳग निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले़ खुनिꣳ निङ्वाꣳ के़धुङ्बा चोगु
पिरुसिरो॥ 8 साम्योसाप्लाःल्ले़ अक्खे पाःत्तुआङ् पत्,
“निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले़ खे़ङ्हाꣳ कुधना के़ले़ङ्बा चोगुसिआङ्
वाꣳ, हे़क्क्याङ् कन् ये़म्धारिक् खे़ङ्हाꣳरे़ निःमा
मे़न्छुक्तुन्ल फाꣳआङ् खुनिꣳ मिक्हाꣳ थेःक्तुबिरुसिआङ्

---

* **11:2** □□□□□-□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□ □□□□□ □□□□ □□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□ * **11:3** □ □□□□□□□□ □□.१०, १४ * **11:4** □ □□□□□□□□ □□.१८

वाꣳ, हेक्क्याङ् खेङ्हाꣳरे खेम्मा मेन्छुक्तुन्ल फाꣳआङ्
खुनिꣳ नेक्खोꣳबान् हुꣳरुबिसिआङ् वाꣳरो॥”* 9 दाउद
हाङ्डिल्ले बा हेक्केलꣳरिक्के पाःत्तुआङ् पत्,
“हाराꣳ खेङ्हाꣳरे आबाङे खुनिꣳ साभाङ्जाःल्ले इजोओ थाःसुसिर,
खुनिꣳ साभाङ्जाःन्आघघबा पाःन् नु खुम्दिङ् केदाःप्पा पाःन्
पोःङ्लरो॥
10 खेङ्हाꣳरे निःमा मेन्छुक्तुन्ल फाꣳआङ् खेङ्हाꣳरे खुनिꣳ मिक्किन्
खादाप्तुर,
हेक्क्याङ् खुनिꣳ एःक्किन् सदादिङ् इनोगेन् तुक्खेःल्ले
तुःङ्लरो॥”*

11 हेक्केने फाꣳग्र इङ्गाꣳ पाःन्धिक् सेलाप्निङ्, इस्राइलिहाꣳ
मेजोःन्देल्ले पोःक्माए मेन्छुक्मना थारिक् मेजोःन्देबि?
सेक्खासाङ् मेःन्लो! कर खेङ्हाꣳरे खुनिꣳ लायोःल्ले चोगुल्ले
खुनिꣳ नाहेम्मान् तार फाꣳआङ् थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाꣳरोए
सेन्लप्पिन् त्येरो॥ 12 कर यहुदिहाꣳरे लायो मेजोगुबाल्ले चोगुल्ले
इक्सादिङ् खाम्बेःक्मो पयम् यम्बा मुꣳइसाम् त्ये, हेक्क्याङ्
खेङ्हाꣳरे सेन्लप्पिन् मेनाꣳरुबाल्ले थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाꣳओ पयम्
यम्बा मुꣳइसाम् त्येने फाꣳग्र यहुदिहाꣳरे सेन्लप्पिन् मेदाःक्तुल्ले
आल्लसाङ् यरिक् मुꣳइसाम् ताःएरो!

थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाꣳरे सेन्लप् मेघोःसुꣳ

13 इङ्गाꣳ सेक्खाए खिनिꣳ थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाꣳ कन् पाःन्निन्
मेत्निङ्ल पत्तारो॥ इङ्गाꣳ थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाꣳरो सेःक्युक्मिबा
पोःक्खाङ्बाल्ले चोगुल्ले कन् माङ्सेवा चोःक्मा याःम्बक्को
सेक्खाए आसुक्सुक् तम्सिन् चोगुङ्लो॥ 14 हेक्केलꣳरिक् कन्
आमाङ्सेवालाम् इङ्गाꣳ आबाङे आमनाहाꣳरे खुनिꣳ नाहेम्मान्

---

* **11:8** □□□□□ □□.१०, साम्योथिम्इङ्जाःङ् २९.४ * **11:10** □□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□ □□.२२-२३

फोःक्खुङ्ङाङ् खे̀ङ्हाꣳओ कुभा ताङ्से̀ःप्मा सुक्तुङ्सिङ्ल
के̀लꣳबा निङ्साङ् चोगुङ्लो॥ 15 थेआङ्भे̀ल्ले̀ खे̀ङ्हाꣳ मे̀नाꣳआङ्
निङ्वाꣳफुमाङ्डिन्नु वेꣳ यरिक् मे̀न्छाम् सुवाङ्हाꣳरे̀न् नादङ् पोःङ्ने̀
फाꣳग्र यहुदिहाꣳ ख्रिस्ते̀न्नसाःन् मे̀जोगुआङ् निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले̀
याम्मो ते̀न्दिङ् चोगुसिल्ले̀ खे̀ङ्हाꣳरे̀ सिःमे̀न्लाम् हिङ्मन्
मे̀घोःसुबा हे̀क्केए पोःङ्लो! 16 निङ्वाꣳफुमाङ्ङो तोःम्मनाबा
थिक्सिगेःक्पा लक्किन् सेसे चोःक्ने̀ फाꣳग्र के̀नम्बा के̀रे̀क्
लक्किन्नाङ् सेसे चोःक्लो॥ सिङ् साःप्पिन् सेसे चोःक्ने̀ फाꣳग्र
सिङ्बोराःक्हाꣳआङ् सेसे मे̀बोःङ्लो॥* 17 कुभा यहुदिहाꣳग
नुःबा जैतुन सिङ्बुङ्लाम् मे̀जे̀प्तुआङ् लाप्मे̀भुसुबा सिङ्बोराःक्
कुइसिःक् मे̀जोःक्॥ हे̀क्क्याङ् खिनिꣳ थिम्मे̀न्दङ् सुवाङ्हाꣳ
ताम्भुङ् जैतुन सिङ्बोराःक् हे̀क्के के̀जोगिसाङ् नुःबा जैतुन
सिङ्बुङ्मोलाम् थुम् नु हिङ्मन् खोःमा फाꣳआङ् खुनिꣳ ले̀क्वा
खिनिꣳ के̀जक्कासिआङ् के̀वयिꣳरो॥ 18 खे̀न् मे̀जे̀प्तुआङ्
लाप्मे̀भुसुबा सिङ्बोराःक्हाꣳनुःल्ले̀ आनिगे̀ नुःबा चोगिगे̀ फाꣳआङ्
आङ्दिङ् मे̀लꣳरे̀म्मिन्ने̀ꣳओ, थेआङ्भे̀ल्ले̀ खिनिꣳ कुसाःप्पिन्
के̀न्धरुम्मिन्, कर कुसाःप्पिल्ले̀ने̀ खिनिꣳ के̀धरिआङ् वाꣳ
के̀लꣳबान् निङ्वाꣳ इःत्ते̀म्मे̀ꣳओ॥

19 कर, आनिगे̀ खे̀न् सिङ्बुङ्मो चक्सिङ्मा फाꣳआङ् खे̀न्
सिङ्बोराःक्हाꣳ मे̀जे̀प्तुआङ् लाप्मे̀भुसे̀रो फाꣳआङ् खिनिꣳ
निङ्वाꣳ के̀इःत्तुम्बिला॥ 20 से̀क्खाएरो, कर यहुदिहाꣳरे̀
निङ्वाꣳफुमाङ्डिन् नसाःन् मे̀न्जोगुन्नाङ्डे सिङ्बोराःक्किन्
चे̀प्माआङ् लाप्फुमनाबा कुइसिःक् लाप्मे̀भुसे̀बारो॥ खिनिꣳ
नसाःन् के̀जोगुम्बाल्ले̀ चोगुल्ले̀ खे̀प्मो के̀वयिꣳरो॥ हे̀क्केःल्ले̀
आङ्दिङ् मे̀लꣳरे̀म्मिन्ने̀ꣳओ, कर खे̀न् पोःक्खे̀बा पाःन्हाꣳ

* **11:16** “□□□□ □□□□□□□□□□” □□□□□□ □□□□□□□□□, इसहाक नु याकुबे̀न् ओसेःन्आधाक्लो॥ “सिङ्बोराःक्हाꣳ” फाꣳइन् खे̀ङ्हाꣳरे̀ खुनिꣳ मुꣳइदाङ्साहाꣳ ओसेःन्आधाक्लो॥

इःत्तेम्मेंहआङ् निङ्वाहफुमाङ्डिन् किरेम्मेंहओ॥ 21 थेआङ्भेल्ले
निङ्वाहफुमाङ्डिल्ले सेक्खाबा पोराःक्हाहए मेदाङ्घुन्छिन्निल्ले
खिनिहआङ् केन्दाङ्धिन्लो॥

22 अक्खेलहरिक् निङ्वाहफुमाङ्डिन् लुङ्माह तुक्माल्ले
कुधिम् नु केजिःप्पा चोःक् फाहआङ् नुःरिक्काङ् निङ्वाह
पिरेम्मेंहओ॥ नसाःन् केलेप्पाहाह केरेक् खुनेंह केसाक्पा खुम्दिङ्
पिरुसिह, कर खिनिह कुलुङ्गुम्मो चक्मेल्लहए केवयिहने फाहग्र
लुङ्माह केदुक्तिहरो॥ मेंःन्ने फाहग्र खिनिहआङ् केजेंप्तिआङ्
लाप्केभुसिहरो॥ 23 हेक्केलहरिक्के यहुदिहाहरे नसाःन् मेजोगुआङ्
मेनुःङ्ने फाहग्र खुनेंह याम्मो खेङ्हाह सिङ्बुङ्मो चक्तुसिहरो,
थेआङ्भेल्ले निङ्वाहफुमाङ्डिल्ले खेङ्हाह याम्मो तगि मेबत्छेबा
तेंन्नो चक्मा मुक्साम् कत्तुहरो॥ 24 खिनिह थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाहग
ताम्भुङ् जैतुन पोराःक् हेक्तङ्बा केजोगिह, हेक्केःल्ले
निङ्वाहफुमाङ्डिल्ले खिनिह नुःबा जैतुन बुङ्मो केजक्कासिने
फाहग्र खुनेंह आबाङे कुजेक् कुबोराःक्हाह आबाङे कुबुङ्मोए
चक्तुसिल्ले आक्ख्याक् कुसिक् सम्ल चक्तुसिबिला॥

इस्राइलिहाह याम्मो निङ्वाहफुमाङ्डो मेनुःङ्

25 आमिःम् फुहनुसाह नु नेंहनुसाहसे, खिनिह आङ्दिङ्
केन्लहरिन्ल फाहआङ् कन् सिबिहगेन् पाःन्निन् कुसिङ्निःत्तेम्मेंह
केलहबा आनिङ्वाह वाहरो॥ कन् सिबिहगेन् पाःन्निङ्ग
निङ्वाहफुमाङ्डिल्ले कुनिङ्सेःक् कुइसिःक् नसाःन् चोःक्मा
केबोःङ्बा थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाहरे नसाःन् चोःक्मा मेन्छुःत्ते
थारिक् यरिक् यहुदिहाह खुनिह निङ्वाह मेन्नुःङ्मनाबा मेबोःङ्लो॥
26 हेक्क्याङ् नसाःन् केजोःक्पा केरेक् इस्राइलिहाह ताङ्मेसेंःप्लो॥
साम्योसाप्लाओ अक्खे साप्तेआङ् पत्,
“सेन्लप्दाङ्बान् यरुसलेमलाम्ताःरो,

खुनेःए इस्राइलिहाः लायोलाम् नुःक्तुसिः॥* 27 हेःक्क्याङ्,
इङ्गाः खुनिः लायोहाः लेःप्मि पिरुङ्सिङ् फाःआङ् खेःङ्हाःनु
चोगुङ्बा आमाङ्हुप्पिन् केःत्तुङ्लो"* लःरिक् याम्मो
साम्योसाप्लाओ साप्तेआङ् पत्लो॥
28 यहुदिहाः सुनाइङ्डिल्लेः कुनिङ्मिसिरो, कर खिनिः
लागिग कन् नुःबाए पोःक्खेरो॥ हेःक्केसाङ् अब्राहाम,
इसहाक, याकुबेःन्नु चोगुबा माङ्हेक्किल्लेः चोगुल्लेः
आल्लसाङ् निङ्वाःफुमाङ्डिल्लेः खेःङ्हाः लुङ्माः तुक्तुसिःरो॥
29 थेआङ्भेःल्लेः निङ्वाःफुमाङ्डिल्लेः आबिबा पर्धाःम्हाः
नु उःत्छिङ्मान् याङ्ना मेःनुःक्तुन्॥ 30 थेआङ्भेःल्लेः थिक्
येःम्मो खिनिः थिम्मेःन्दङ् सुवाङ्हाःग निङ्वाःफुमाङ्डिल्लेः
कुइङ्जाःङ् मेःन्इःप्मनाबा मेःन्नाःप्मनाबा केःजोगिः, कर यहुदिहाः
इङ्जाःङ् मेःन्इःप्मनाबा मेःन्नाःप्मनाबा मेःबोःक्खेःबाल्लेः खुनेःः
कुलुङ्गुम्मिन् आल्लो खिनिः केःघोःसुम्माङ् केःवयिःरो॥
31 हेःक्केलःरिक्के खेःङ्हाः इङ्जाःङ् मेःन्इःप्मनाबा मेःन्नाःप्मनाबा
मेःबोःक्खेःआङ् मेःवाः, हेःक्केःल्लेः निङ्वाःफुमाङ्डिल्लेः खिनिः
लुङ्माः केःदुक्तिबा कुइसिःक्के खुनेः खेःङ्हाः याम्मो लुङ्माः
तुक्तुसिःरो॥ 32 काक् मनाहाः निङ्वाःफुमाङ्डिल्लेः कुइङ्जाःङ्
मेःन्इःप्मनाबा मेःन्नाःप्मनाबा मेःबोःक्खेःआङ् मेःवाःबाल्लेः चोगुल्लेः
खुनेः खेःङ्हाः साक्पा केःधाःबाहाः हेःक्के मेःत्तुसिरो॥ कर खेःङ्हाः
लुङ्माः तुक्मासि फाःआङ् हेःक्के चोगुबारो॥

निङ्वाःफुमाङ्डिल्लेः कुमिङ्सो इङ्धाःङ्

33 आक्को हो! निङ्वाःफुमाङ्डिल्लेः कुसिक्कुम् निङ्वाःइन्नु
कुनेःहिनिङ्वाःइन्आक्खेःन् इमेःल्लुङ्बा नु निङ्वाः केःमाबाबे! खुनेः
कुघासेःन्निन् नु कुलाम्मिन् कुसिङ्निःप्माए सुक्मेःदेःत्तिन्लो!
34 "दाङ्बाल्लेः कुनिङ्वाःइन्हाःल्लेः निःसुआङ् वाःबे?

* **11:26** □□□□□ □□.२०-२१ * **11:27** □□□□□ □□.९

हे꞉क्क्याङ् हाःत् खुने꞉ सुजा के꞉बिबा पोःक्खे꞉आङ् वा꞉बे?”*
35 इग्र “निङ्वा꞉फुमाङ्डिल्ले꞉ याङ्ना नुःक्मा के꞉बोःङ्बा पाःन्निन्
हाःत्ले꞉ खुने꞉ पिरुआङ् वा꞉बे?”*
36 थेआङ्भे꞉ल्ले꞉ खुने꞉लाम्बा काक् पाःन्हा꞉ग ताः, खुने꞉
कुमुक्साम्मिल्ले꞉ काक् पाःन्हा꞉ पोःक्खे꞉आङ् वा꞉, हे꞉क्क्याङ्
काक् पोःक्खे꞉बा पाःन्हा꞉ खुने꞉ कुलागिए पोःक्खे꞉आङ् वा꞉रो॥
सदादिङ् सदादिङ् खुने꞉ कुमिमिदिङ् पोःङ्लरो! आमे꞉न्॥

12

निङ्वा꞉फुमाङ्डो हिङ्मन्निन्तोःम्मा

1 आल्ल आमिःम् फु꞉नुसा꞉ नु ने꞉नुसा꞉से, निङ्वा꞉फुमाङ्डिल्ले꞉
लुङ्मा꞉ के꞉दुक्तिआङ् वा꞉, खे꞉ल्ले꞉ चोगुल्ले꞉ खिनि꞉ कुहिङ्वे꞉त्
नासिङ्गेन् थक्किन् सेसे नु निङ्वा꞉फुमाङ्डिल्ले꞉ कुनिङ्वा꞉
के꞉दाःबा सिदुङ्जभा कुइसिःक् तोःन्दे꞉म्मे꞉ फा꞉आङ् सा꞉रिक्
पेलि फाक्निङ्लो॥ खिनि꞉ चोःक्मा के꞉बोःङ्बा याम्साम्गे꞉न्
सेवाःन् बा कन्लो॥ 2 इक्सादिङ् खाम्बेःक्मोबा थिम्मिन्नु
मे꞉दङ्डासिम्मे꞉न्ने꞉ओ कर खिनि꞉ निङ्वा꞉बान् ले꞉क्खे꞉म्मे꞉꞉र कुसङ्
पोःक्खे꞉म्मे꞉꞉र पेगे꞉म्मे꞉ओ॥ हे꞉क्केल꞉रिक् निङ्वा꞉फुमाङ्डिल्ले꞉
नुःबा, कुनिङ्वा꞉ के꞉दाःबा नु कुलिङ्धो के꞉गे꞉प्पा कुनिङ्वा꞉इन्थे
वा꞉ खे꞉न् निङ्वा꞉ खोःमा के꞉सुक्तुम्लो॥

3 निङ्वा꞉फुमाङ्डिल्ले꞉ पिराङ्बा लुङ्गुम्लाम्बा खिनि꞉ साम्दिङ्
पिनिङ्लो॥ खिनि꞉ आक्तङ्बा के꞉जोगि꞉ खे꞉न्नाङ्धो यरिक्
मे꞉इःत्तासिम्मिन्ने꞉ओ, कर निङ्वा꞉फुमाङ्डिल्ले꞉ के꞉बिरिबा
नसाःन्निल्ले꞉* खोःप्तुबा कुइसिःक्लक् सिङ्सिङ्डाङ् निङ्वा꞉
इःत्तासिम्मे꞉ओ॥ 4 आनि꞉ लत्छा थक्को यरिक् याम्लक्हा꞉ पत्,

---

* **11:34** □□□□□ □□.१३ * **11:35** □□□□□□ □□.११ * **12:3** □□□□□ “□□□□□□□” □□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□, इग्र याम्साम्गे꞉न् पर्धाःम्हा꞉रो॥

हे़क्क्याङ् कन् के़रे़क् याम्लक्हाऱरे़ याःम्बक् लत्छारक् होःप्लो,
5 हे़क्केलऱरिक्के आनिऱ यरिक् आवाऱसाङ् आनिऱग ख्रिस्तरे़
लत्छा कुधक्कोबा कुदङ्बा याम्लक्सिरो, हे़क्क्याङ् आनिऱ
के़रे़क् चाहाबा आजोःक्सिङ्लो॥

6 निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले़ कुलुङ्गुम्लाम्बा आबिरे़बा परिक्परिक्पा
पर्धाःम्हाऱ आनिऱ ओगप् चोगुम्लो॥ माङ्निङ्वाऱपाःन् पाःप्मा
पर्धाःम् के़गप्पाल्ले़ हाराऱ कत्तुबा कुनसाःन्निल्ले़ खोःप्तुबा
कुइसिःक्लक् माङ्निङ्वाऱपाःन् पाःत्तुर, 7 मनाहाऱ सेवा चोःक्मा
पर्धाःम् के़गप्पाल्ले़ हाराऱ सेवा चोगुर, निसाम् हुऱमा पर्धाःम्
के़गप्पाल्ले़ हाराऱ हुऱरुसिर, 8 मनाहाऱ हाङ्हाङ् मे़प्मासि पर्धाःम्
के़गप्पाल्ले़ हाराऱ हाङ्हाङ् मे़त्तुसिर, मनाहाऱ फाऱमा पर्धाःम्
के़गप्पाल्ले़ हाराऱ कुनिङ्वाऱ हन्दुआङ् फाऱरुसिर, लाम्लोःबा
पोःङ्मा पर्धाःम् के़गप्पाल्ले़ हाराऱ निङ्वाऱ पिरुआङ् मनाहाऱ
लाम्लोसुसिर, मनाहाऱ लुङ्माऱ तुक्मा पर्धाःम् के़गप्पाल्ले़ हाराऱ
पसःत्सःत्ल लुङ्माऱ तुक्तुसिररो॥

9 कुजे़क्काङ् लुङ्माऱ तुक्कासिम्मे़ऱ, ताप्फे़ःम्बा पाःन्हाऱ
नाऱरेम्मे़ऱ, आत्तिन् पाःन्निन् नुःबा चोःक्, बा खे़न् पाःन्नो
पत्छेम्मे़ऱओ॥ 10 लत्थिक् हिम्मोबा फुऱनुसाऱ ने़ऱनुसाऱ कुइसिःक्
लुङ्माऱ तुक्कासिम्मे़ऱ॥ आबाङेनुःल्ले़ यरिक् वे़ऱहाऱ मिङ्सो
इङ्धाःङ् पिरे़म्सिम्मे़ऱ॥ 11 आप्फाल्लेआङ् ले़म्सुवाबा मे़म्बोःङ्डे
खिनिऱ सिक् सम्ल हाङ्हाङ्डाङ् दाङ्बाल्ले़ कुसेवा चोगे़म्मे़ऱओ॥
12 खिनिऱ निङ्साङ् के़जोगुम्बाल्ले़ चोगुल्ले़ सःत्ते़म्मे़ऱओ,
इनोगे़न् तुक्खे के़ज्ये़ऱइल्ले़ नासि थःत्ते़म्मे़ऱओ, तुवा चोःक्मा
मे़ले़रे़म्मिन्ने़ऱओ॥ 13 निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले़ सेसे कुमनाहाऱ खुनिऱ
चायोःम्बोओ कुभाऱ पिरे़म्सिम्मे़ऱ, तरे तोःसे़म्सिम्मे़ऱओ॥

14 खिनिऱ तुक्खे के़जाःप्पाहाऱ साङ्ग्रा मे़मे़त्ते़म्सिम्मे़न्ने़ऱओ,
कर मुऱइसाम् पिरे़म्सिम्मे़ऱओ॥ 15 के़सःप्पाहाऱनु सःत्ते़म्मे़ऱ,

केहाःप्पाहाꣳनु हाबेम्मेꣳओ॥ 16 वेꣳहाꣳनु तड़ेम्मेꣳआङ् वयेम्मेꣳ॥
आङ्दिङ् मेलꣳरेम्मिन्नेꣳओ, कर मेन्जोजोबा मनाहाꣳनुआङ्
नःम्नःम्बा पोःक्खेम्मेꣳआङ् वयेम्मेꣳओ॥ इङ्गाꣳ केरेक् पाःन्हाꣳ
लेस्सुङ् फाꣳआङ् आप्फाल्लेआङ् मेइःत्तेम्मिन्नेꣳओ!

17 ताप्फेःम्बा पाःन्निल्ले कुलेक्वा ताप्फेःम्बा पाःन्
आत्तिन्नाङ् मेमेत्तेम्मिन्नेꣳ॥ केरेक् मनाहाꣳरे मेनिःसुल्ले आत्तिन्
पाःन्निन् नुःबा चोःक्, बा खेन् पाःन्निन् चोःक्मा कोःत्तेम्मेꣳओ॥
18 केरेक् मनाहाꣳनु खिनिꣳ सुक्सुक् सनारुङ्डो वयेम्मेꣳओ॥
19 आमिःम् आन्जुम्से, फेन् पाःन्निल्ले कुलेक्वा आप्फाल्लेआङ्
ताप्फेःम्बा मेजोगेम्मिन्नेꣳओ, कर निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले
कुसाक्केन्नो लेरेम्मेꣳओ, थेआङ्भेल्ले साम्योसाप्लाओ अक्खे
साप्तेआङ् पत्,

“ताप्फेःम्बा याःम्बक्केजोःक्पेन्खुम्दिङ् पिमाग आलक्लो॥
इङ्गाꣳए कुलेक्वा नुःक्तुङ् पिरुङ्लꣳरिक् यहवे
दाङ्बाल्ले पाःत्तुरो॥”*

20 खेल्ले कुलेक्वाग

“खेनेꣳ केनिङ्मिःन् सेत्लाःक्माल्ले तरुआङ् वाꣳने फाꣳग्र कुजा
चामा पिरेꣳ॥ खेन् वामिःमाल्ले तरुआङ् वाꣳने फाꣳग्र
च्वाःत् थुङ्मा पिरेꣳ॥ खेनेꣳ अक्खे केजोगुल्ले खेन्
सिरिङ्मःरो॥”* 21 ताप्फेःम्बा पाःन्निल्ले केन्नाःन्नेन्ल,
कर नुःबा याःम्बक्किल्ले ताप्फेःम्बा पाःन्निन्
नाःन्देꣳओ॥

13

हाङ् केजोःक्पा नु युक्साबाहाꣳरे खुनिꣳ युक्को वाꣳमा

* **12:19** □□□□□□□□□□□□□□□□□□□ □□.३५ * **12:20** □□□□□□□□□ □□□□□□□ □□.२१-२२

1 केरेक् मनाहाꣳ सुहाङ्युक्पाहाꣳरे खुनिꣳ युक्को मेवाꣳर
पोःङ्लो, थेआङ्भेल्ले निङ्वाꣳफुमाङ्लाम् केदाःबा युक्किन्नुःल्ले
वेꣳ युक् होःप्लो॥ सुहाङ्युक्पाहाꣳग निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्लेए
युक्तिङ् चोगुसिबारो॥ 2 खेल्ले चोगुल्ले सुहाङ्युक्पाहाꣳरे
खुनिꣳ तक्लेङ्वाओ केबोःक्पाहाꣳरेग निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले
कुइङ्जाःङ्डिन् मेअत्तुरो॥ हेक्के केजोःक्पाहाꣳरे खुम्दिङ्
मेघोःसुꣳरो॥ 3 थेआङ्भेल्ले नुःबा याःम्बक् केजोःक्पाहाꣳ
युक् केजोःक्पाहाꣳनु किःमा मेबोःङ्नेन्, कर फेन् याःम्बक्
केजोःक्पाहाꣳ किःमा पोःङ्॥ युक् केगप्पाहाꣳनु मेङ्गिःमा
निङ्वाꣳ केजोगुने फाꣳग्र नुःबा याःम्बक् चोगेꣳ, हेक्क्याङ्
खेङ्हाꣳलाम् मिङ्सो इङ्धाःङ् केघोःसुꣳरो॥ 4 थेआङ्भेल्ले
खेन् युक् केजोःक्पाङ्ग केलागि नुःबा पाःन् केजोःक्पा
निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले कुसेवारोबारो॥ कर खेनेꣳ फेन् याःम्बक्
केजोगुने फाꣳग्र किःसेꣳओ, थेआङ्भेल्ले खेल्लेग हने ताभेःन्
मेहेःसुन्लो॥ खेङ्ग फेन् याःम्बक् केजोःक्पाल्लो खुम्दिङ्
केदाःप्पा निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले कुसेवारोबारो॥ 5 खेल्ले
चोगुल्ले खुम्दिङ् मेङ्घोःमा फाꣳआङ्लक् मेःन्, कर आबाङे
खासिङ्डिल्ले अक्खे चोःक्मा नुःबा पोःङ् केमेत्तिबाल्ले चोगुल्ले
सुहाङ्युक्पाहाꣳरे खुनिꣳ युक्को वयेम्मेꣳओ॥

6 खेल्ले चोगुल्लेए खिनिꣳ एःङ्याङ् केहुङुम्लो॥ थेआङ्भेल्ले
सुहाङ्युक्पाहाꣳग निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले कुसेवारोबासिरो,
हेक्क्याङ् खेङ्हाꣳरे बा कन् याःम्बक् मेजोगुआङ् खिनिꣳ
केहुङुम्बा एःङ्याङ्लाम् फाꣳयाङ् मेघोःसुꣳरो॥ 7 काक् हुङ्मा
केबोःङ्बान् हुङेम्मेꣳ–केरेक् हुङ्मा केबोःङ्बा एःङ्याङ्हाꣳ
हुङेम्मेꣳ, केरेक् मिङ्सो इङ्धाःङ् पिमा केबोःङ्बाहाꣳ मिङ्सो
इङ्धाःङ् पिरेम्सिम्मेꣳओ॥

लुङ्माꣳ तुक्सिङ्माल्ले साम्योथिम्मिन् केत्तुꣳ

8 हाराꣳ खिनिꣳ लुम्मो लुङ्माꣳ तुक्सिङ्माआङ्धो वेꣳ
पाःन्निल्लेन् सिङ्नाःत्तो मेबत्छेम्मिन्नेꣳओ, थेआङ्भेल्ले वेꣳ
मनाहाꣳ लुङ्माꣳ केदुक्तुम्सिम्ने फाꣳग्र साम्योथिम्मिल्ले पाःत्तुबा
पाःन्निन् केगेत्तुम्लो॥ 9 साम्योथिम्मो, चाराम्मा याःम्बक्
मेजोगेन्नेꣳ, मना मेसेरेन्नेꣳ, मेघुःन्देन्नेꣳ, मेघिःप्सेन्नेꣳ लꣳरिक्
साप्तेबा इङ्जाःङ्हाꣳ नु वेꣳ केरेक् इङ्जाःङ्हाꣳ आबाङे लुङ्माꣳ
केदुक्सिङ्बा कुइसिःक् केबाङ्भेꣳसाबाहाꣳ लुङ्माꣳ तुक्तेसेꣳ
केलꣳबा पाःन्निन् केत्लो॥ 10 लुङ्माꣳ केदुक्पाल्ले हाःत्ताङ्
ताप्फेःल्लिक् मेमेत्तुन्लो॥ खेल्ले चोगुल्ले लुङ्माꣳ तुक्सिङ्मान्ने
साम्योथिम्मिल्ले पाःत्तुबा पाःन्निन् केप्मनाबा पोःङ्लो॥

11 कन् केरेक् पाःन्हाꣳ चोगेम्मेꣳ, थेआङ्भेल्ले आल्लोबा
येम्मिन् आक्तङ्बा चोःक् फाꣳआङ् केनिःसुम्लो॥ आल्ल
आनिꣳ मिक् युःमोलाम् सोःमाआङ् पोःक्मा येम् केरेआङ् वाꣳ,
थेआङ्भेल्ले तगि नसाःन् आजोगुम्बा येम्मिन्नुःल्लेआङ् कुमनाहाꣳ
ताङ्सेःप्से दाङ्बाल्ले कुनुःङ्मा युःमा येम्मिन् आल्लो निःत्ताङ्
वाꣳ॥ 12 सेन्दिक्किन् लेक्ल पत्लो, हेक्क्याङ् खाओःप्मान्
निःत्ताङ् तार पत्लो॥ खेल्ले चोगुल्ले मनाहाꣳरे खादाम्मो
मेजोगुबा ताप्फेःम्बा याःम्बक्हाꣳ लेरुम् हेक्क्याङ् ओःत्तिःल्लेन्
थक्सुबाहाꣳ यारिप् मेबोःङ्बा हेक्के यारिप् पोःक्खिआङ् नुःबा
याःम्बक् चोगुम्लो॥ 13 आनिꣳग लेन्दिक् आवाꣳबा कुइसिःक्के
सिङ्सिङ् येक्येक्काङ्वाꣳमा पोःङ्लो, याम्दादा आममबाल्ले
मःसिङ्माआङ् निङ्वाꣳ पाःप्पाःत् चोःक्मा, चाराम्मा नु
पोःप्मा, खेमा थक्मा नु नाहेत्छिङ्मा मेःन्लो॥ 14 खेल्ले
कुलेक्वा नुःबा चाङ् चाङ्मनाबा कुइसिःक् दाङ्बा येसु ख्रिस्तरे
कुसुत्नाःन् चाक्खेम्मेꣳओ॥ हेक्क्याङ् लायोबा सुत्नाःल्ले
कुनिङ्वाꣳ पाःप्पाःत् चोःक्मा निङ्वाꣳ मेबिरेम्मिन्नेꣳओ॥

14

नसानिबा फुꣳनुसाꣳहाꣳ इङ्दो मेप्मासि मेःन्

1 नसाःन्नो निङ्वाꣳ केबाःक्पा नसानिबाहाꣳरे मेइःत्तुबा
निङ्वाꣳ पाःन्निन् इङ्दो मेम्मेत्ते खिनिꣳ सेसे तङ्जुम्मो खेङ्हाꣳ
ताःक्तेम्सिम्मेꣳओ॥ 2 कुबिओ, थिक् नसानिबाल्ले काक्
पाःन्हाꣳ चामा थुङ्मा नुꣳ लꣳरिक् नसाःन् चोगुꣳ, कर नसाःन्नो
कुनिङ्वाꣳ केबाःक्पा नसानिबाल्लेग नुधि-साक्चिरक् चरो॥
3 हेक्केःल्ले काक् परिक्पा कुजा केजाबाल्ले मेन्जाःमनाबान्
हिनाःम् मेमेत्तुन्ल, हेक्क्याङ् मेन्जाःमनाबाल्लेआङ् काक् परिक्पा
कुजा केजाबान् मेजिःत्तुन्ल, थेआङ्भेल्ले निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले
खेन् ताःक्तुआङ् वाꣳरो॥ 4 वेꣳइल्ले कुसेवारोबान् इङ्दो केमेप्पा
खेनेꣳ हाःत्नेबे? कुन्दाङ्बाल्लेए कुसेवारोबाल्ले नुःबा पाःन्
चोगुर वाꣳबि मेःम्बि फाꣳआङ् खासेन् चोगुꣳरो॥ दाङ्बाल्लेए
कुसेवारोबान् नुःबा याःम्बक् चोःक्मा कुभाꣳ पिरुरो, थेआङ्भेल्ले
दाङ्बाल्ले खेन् कुभाꣳ पिमा मुक्साम् कत्तुꣳरो॥

5 थिक् नसानिबाल्ले थिक् येन्निन् वेꣳस्मा येन्निन्नुःल्लेआङ्
सेसेबा चोःक् फाꣳआङ् इःत्तुꣳ, कर वेꣳस्मा मनाःल्ले काक्
येन्हाꣳ लत्थिक्के मेजोःक् फाꣳआङ् इःत्तुꣳरो॥ हेक्केःल्ले
कन् पाःन्नो केरेक्ले आबाङे निङ्वाꣳबो निस्से पोःङ्मा
पोःङ्लो॥ 6 थिक् येन्निन् वेꣳस्मा येन्नुःल्लेआङ् केयेक्पा
चोःक् लꣳरिक् केइःप्पाल्ले दाङ्बान् इङ्धाःङ् पिमारे लागि
हेक्के चोगुꣳ॥ सा केजाबाल्ले दाङ्बान् इङ्धाःङ् पिमारे
लागि हेक्के चोगुꣳ, थेआङ्भेल्ले खेल्ले निङ्वाꣳफुमाङ्डिन्
नोगेन् पिरुꣳरो॥ सा मेन्जाःमनाबाल्ले दाङ्बान् इङ्धाःङ् पिमारे
लागि हेक्के चोगुꣳ, हेक्क्याङ् खेल्लेआङ् निङ्वाꣳफुमाङ्डिन्
नोगेन् पिरुꣳरो॥ 7 थेआङ्भेल्ले आनिꣳ आहिङ्साङ् आस्सिसाङ्
आनिꣳ आबाङे लागि आन्हिङ्नेन्लो॥ 8 खेल्ले चोगुल्ले आनिꣳ

आहिङ्साङ् दाङ्बाल्ले कुलागि आहिङ्, आस्सिसाङ् दाङ्बाल्ले
कुलागि आसिःरो॥ हेक्केःल्ले आहिङ्साङ् आस्सिसाङ् आनिꣳग
दाङ्बाल्लेन्नेरो॥ 9 बा कल्ले चोगुल्ले, ख्रिस्तेन्स्ये हेक्क्याङ्
कुसिवेत् नु कुहिङ्वेत्हाꣳरे खुनिꣳ दाङ्बा पोःङ्से खुनेꣳ याम्मो
कुहिङ्वेत् पोःक्खेरो॥
10 हेक्केःल्ले खिनिꣳ थेआङ् वेꣳ नसानिबाहाꣳ खासेन्
केलोःन्दुम्सिम्बाबे? थेआङ् वेꣳ नसानिबाहाꣳ हिनाःम्
केमेत्तुम्सिम्बाबे? आनिꣳग केरेक् निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले कुघासेन्
युक्नाःल्ले कुदगि येप्माए पोःङ्लो॥ 11 साम्योसाप्लाओ
अक्खेलꣳरिक् साप्तेआङ् पत्,
“सेक्खाए माङ्हेक्सिङ्डा,
काक् मेन्छाम् याप्मिहाꣳ इङ्गाꣳ आदगि थुङ्बोहजꣳ मेलेःत्तुआङ्
साम्बोःन् मेभन्छिङ्,
हेक्क्याङ् केरेक्ले निङ्वाꣳफुमाङ्आ फाꣳआङ् तेन्दिङ् मेजोःक्का
लꣳरिक् यहवे दाङ्बाल्ले पाःत्तुरो॥”*
12 हेक्केःल्ले आनिꣳ केरेक्ले आजोगुम्बा याःम्बक्हाꣳरे कुयाःम्बेओ
निङ्वाꣳफुमाङ्डिन् आनिꣳ आबाङे चेक्मा पोःङ्लो॥

वेꣳहाꣳ लायोओ थामासि मेःन्

13 खेल्ले चोगुल्ले वेꣳहाꣳ इङ्दो मेप्मासि लेरुम्लो॥
खेल्ले कुलेक्वा वेꣳ नसानिबाहाꣳरे खुनिꣳ लाम्मो आघघबा
पाःन् इग्र लायोओ केधाःबा पाःन् नेस्सुम् मेःन् केलꣳबा
निस्से चोगुम्लो॥ 14 दाङ्बा येसुरे कुयुक्लाम् इङ्गाꣳग
आत्तिन् कुजाःन्नाङ् आजिःन्जिःम्बा मेजोःक्नेन् फाꣳआङ्
आनिङ्वाꣳओ निस्से वाꣳआ, कर आत्तिन् मनाःल्ले कुभा
कुजाहाꣳ आजिःन्जिःम्बा चोःक् फाꣳआङ् इःत्तुꣳ, खेङ्ग
खुनेꣳ कुलागि आजिःन्जिःम्बाए पोःङ्लो॥ 15 खेनेꣳ केजबा

* **14:11** □□□□□ □□.२३

कुजाःल्ले वेꣳ नसानिबान् चप्चि केजोःक्पा चोगुꣳने फाꣳग्र खेनेꣳ वेꣳहाꣳ लुङ्माꣳ केदुक्तुसिबा मेबोःङ्नेल्लो॥ खेनेꣳ केजबा कुजाःल्ले वेꣳ नसानिबान् फेत्मेलाःन्दुन्लरो, थेआङ्भेल्ले खेल्ले कुलागि ख्रिस्तेन्स्येआङ् वाꣳरो॥ 16 खेनेꣳ चामा नुꣳ फाꣳआङ् केइःत्तुबा पाःन्हाꣳरे वेꣳहाꣳरे खुनिꣳ नसाःन्निन् फेत्लाःन्दुआङ् ख्रिस्तरे कुजाःत्थि मेबेःक्नेन्लरो॥ 17 थेआङ्भेल्ले निङ्वाꣳफुहाङ्जुम्मिन् चामा नु थुङ्मारे कुयाःम्बेओ मेःन्, कर साम्योनिमा, सनारुङ् नु सेसेमाङ्ङिल्ले आबिबा सःप्माल्ले कुयाःम्बेओनेरो॥ 18 अक्खेलꣳरिक् ख्रिस्तेन्सेवा केजोःक्पाल्ले निङ्वाꣳफुमाङ्ङिल्ले कुनिङ्वाꣳ ताःसुꣳ, हेक्क्याङ् मनाहाꣳरेआङ् खेन् मनाःन् कुनारा मेभोःसुर तेन्दिङ् मेजोगुꣳरो॥

19 खेल्ले चोगुल्ले आत्तिन् पाःन्निल्ले सनारुङ् तारुꣳ, हेक्क्याङ् नसानिबा लुम्मो हाङ्हाङ् मेत्छिङ्मा पाःन् चोगुꣳ, बा खेन्ने चोःक्मा साꣳरिक् तम्सिन् चोगुम्लो॥ 20 चामा थुङ्मारे लागि निङ्वाꣳफुमाङ्ङिल्ले कुयाःम्बक्किन् फेत्मेलाःन्देम्मिन्नेꣳ॥ काक् कुजा कुधिहाꣳ सुत्थो नु सेसे चोःक्, कर मना केघःबा कुजा चामाग नुःबा मेबोःङ्नेल्लो॥ 21 वेꣳ नसानिबाहाꣳ लायोओ केधाःबा कुजा कुधि मेन्जामा हेक्क्याङ् लायोओ केधाःबा याःम्बक् मेन्जोःक्माए नुःबा पोःङ्लो॥ 22 कन् चामा थुङ्मा पाःन्नो आक्तङ्बा नसाःन् केगत्तुꣳ खेन् निङ्वाꣳफुमाङ् नु खेनेꣳ केलुम्मो वाꣳर॥ आत्तिन् मनाःल्ले चामा थुङ्मा नुꣳ लꣳरिक् इःत्तुबा पाःन्निन् चप्चि मेजोगुन् खेन्ने मुꣳइसाबारो॥ 23 कर चप्चि चोःक्कि केजाबान् आबाङे लायोओ थाःरो, थेआङ्भेल्ले खेल्ले फेःन्दुङ् केलꣳबा निङ्वाꣳ इःत्तुर चःꣳ॥ नसाःन्लाम्बा मेम्बोःङ्मनाबा काक् पाःन्हाꣳ लायोरो॥

15

नसाःन् केसुःम्बाहाꣳ कुभा पिमा

1 आनिꣳ नसाःन्नो केधुम्बाहाꣳरे आबाङे निङ्वाꣳ ताःमा
मेनुꣳनेन्, कर नसाःन् केसुःम्बाहाꣳ कुभाꣳ पिमासि पोःङ्लो॥
2 आनिꣳ केरेक्ले वेꣳहाꣳरे लागि नुःबा चोःक्माआङ् खुनिꣳ
नसाःन्नो केधुम्बा चोःक्मासि फाꣳआङ् खुनिꣳ निङ्वाꣳ ताःमा
पिमासि पोःङ्लो॥ 3 थेआङ्भेल्ले साम्योसाप्लाओ खिनिꣳ हिनाःम्
केमेप्पाहाꣳरे केम्मेत्तिबा हिनाःम्मिङ्ग इङ्गाꣳ आसम्दाङ्
चुक्तेआङ् वाꣳरो* लꣳरिक् साप्तेआङ् पप्पा कुइसिःक्
खिस्तरेआङ् आबाङे कुनिङ्वाꣳ केदाःबा याःम्बक् मेजोगुन्लो॥
4 पे येम्मो साम्योसाप्लाओ साप्तेबा काक् पाःन्हाꣳरे आनिꣳ
निसाम् आहुꣳर फाꣳआङ् साप्तेबारो॥ हेक्केलꣳरिक्के नासि
आधःत्तुम्मिल्ले हेक्क्याङ् साम्योसाप्लालाम् आनिꣳ हाङ्हाङ्
आलꣳइल्ले निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले आबिरेबा माङ्हेक्हाꣳ केत्
फाꣳआङ् निस्सेए निङ्साङ् आजोगुम्लो॥

5 आल्ल नासि थःप्मा केबाङ्बा नु हाङ्हाङ् याप्मि केमेप्पा
निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले खिस्त येसुःन् वयेबा कुबि कुइसिःक्
केबोःक्खिल्ले खिनिꣳ लुम्मो थिक्हुप् पोःङ्माआङ् वाꣳमा
केबाङ्घिररो॥ 6 हेक्केलꣳरिक् थिक् निङ्वाꣳ नु थिक् मुराःल्ले
आनिꣳ दाङ्बा येसु खिस्तरे पानुदिङ् कुम्बा निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले
कुनारा फोःमा केसुक्तुम्लरो॥

7 खेल्ले चोगुल्ले निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले कुनारा फोःसे
खिस्तरे खिनिꣳ केदाःक्तिबा कुइसिःक् खिनिꣳ लुम्मोआङ्
ताःक्कासिम्मेꣳओ॥ 8 निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले यहुदिहाꣳरे खुनिꣳ
ताक्थेबाहाꣳ पिरुसिबा माङ्हेक्हाꣳ सेक्खाए चोःक् फाꣳआङ्
ओसेःन्धाक्से खिस्तेन्यहुदिहाꣳरे खुनिꣳ सेवारोबा पोःक्खेबा

---

* **15:3** □□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□ □□.९

पाःन्निन् निङ्वाꣳ इःत्तेम्मेꣳओ॥ 9 हेक्क्याङ् निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले
थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाꣳ लुङ्माꣳ तुक्तुसिबाल्ले चोगुल्ले
खेङ्हाꣳरे खुनेꣳ कुमिमिदिङ् मेजोगुर फाꣳआङ् खुनेꣳ त्येबारो॥
अक्खेलꣳरिक् निङ्वाꣳफुसाम्लो सुम् केसाप्पाल्ले साप्तुआङ्
पत्,
“खेल्ले चोगुल्ले थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाꣳरे खुनिꣳ लुम्मो इङ्गाꣳ
नेम्भोगेन् केनारा फोःसुङ्लो,
हेक्क्याङ् केमिङ्सो इङ्धाःङ् केजोःक्पा सेवा साम्लोःन्
साम्मेत्तुङ्लो॥”*
10 याम्मो अक्खेआङ् साप्तेआङ् पत्,
“थिम्मेन्दङ् सुवाङ्से,
निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले कुमनाहाꣳनु ओमु लꣳरेम्मेꣳओ॥” *
11 हेक्क्याङ् याम्मोआङ्,
“काक् थिम्मेन्दङ् सुवाङ्से, दाङ्बाल्ले नेम्भोगेन् कुनारा
फोःसेम्मेꣳओ,
हेक्क्याङ् काक् मेन्छाम् याप्मिहाꣳरे खुनेꣳ नेम्भोगेन् कुनारा
मेभोःसुर॥”*
12 हेक्क्याङ् याम्मो माङ्निङ्वाꣳपाःन् केबाःप्पा यसैयाःल्ले
अक्खेआङ् साप्तुआङ् पत्,
“यिसैरे कुधाःक्लाम् मनाधिक् ताः,
हेक्क्याङ् खुनेꣳए थिम्मेन्दङ् सुवाङ् सम्दाङ् हाङ्युक् चोगुꣳरो॥
खेङ्हाꣳरे खुनेꣳ सम्दाङ् निङ्साङ् मेयुक्खुꣳरो॥”*
13 खिनिꣳ नसाःन्निल्ले चोगुल्ले निङ्साङ् केबिबा
निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले साꣳरिक् केसःप्पा केजोगिर हेक्क्याङ्
सनारुङ् केबिरिर फाꣳआङ् तुवा चोःक्का, हेक्केलꣳरिक्

---

* **15:9** □□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□ □□.४९ * **15:10**
□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□ □□.४३ * **15:11** □□□□□□□□□□□□□□□□
□□□□ □□□.१ * **15:12** □□□□□□ □□.१०

सेसेमाङ्डिल्ले कुमुक्साम्लाम् यरिक् निङ्साङ् केगप्पा केजोगिररो॥

पावलरे थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाꣳओ माङ्सेवा चोगुꣳ

14 आमिःम् फुꣳनुसाꣳ नु नेꣳनुसाꣳसे, खिनिꣳग वेꣳहाꣳ नुःरिक्
केमेप्पा केबोःक्खिआङ् केवयिꣳ, हेक्क्याङ् यरिक् नेहिनिङ्वाꣳ
केगप्पा केबोःक्खिआङ् वेꣳहाꣳ हुꣳमा केसुक्पा केबोःक्खिआङ्
केवयिꣳ केलꣳबा पाःन्नो इङ्गाꣳ निस्से पोःक्खाङ्डाङ्
वाꣳआरो॥ 15 हेक्केसाङ् कुभा मेम्बाःत्ते मेम्बोःङ्मनाबा
पाःन्हाꣳओ याम्मो खिनिꣳ निङ्वाꣳसुम् लꣳर फाꣳआङ्
आःन्छिङ्डार साप्तुङ्डाङ् वाꣳआ, थेआङ्भेल्ले इङ्गाꣳग
निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले पिराङ्बा लुङ्गुम्लाम्बा 16 थिम्मेन्दङ्
सुवाङ्हाꣳओ ख्रिस्त येसुरे कुसेवारोबा पोःक्खाङ्डाङ् वाꣳआरो॥
हेक्क्याङ् थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाꣳ सेसेमाङ्लाम् सेसे मेबोःङ्डाङ्
निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले तेन्दिङ् चोगुसिबा चोभाꣳ कुइसिःक्
मेबोःङ्ल फाꣳआङ् निङ्वाꣳफुसाम्बाल्ले याःम्बक् चोगुबा
हेक्के इङ्गाꣳ निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले कुसुनाइङ्डिन् खेङ्हाꣳ
इङ्भोःसुङ्सिङ्लो॥

17 खेल्ले चोगुल्ले ख्रिस्त येसुःन्नु थिक्हुप् पोःक्खाङ्डाङ्
निङ्वाꣳफुमाङ्डिन् चोगुङ्बा आमाङ्सेवाओ इङ्गाꣳग आङ्दिङ्
लꣳमा पाःन् कत्तुङ्लो॥ 18 इङ्गाꣳ पाःत्तुङ्बा पाःन्निन्नु चोगुङ्बा
याःम्बक्किल्ले थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाꣳ निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले
कुइङ्जाःङ् केइःप्पा केनाःप्पा चोःक्से ख्रिस्तरे इङ्गाꣳलाम्
चोगुबा याःम्बक्कोरक् आङ्दिङ् लꣳआरो॥ वेꣳ पाःन्हाꣳओ
आङ्दिङ् मेलꣳआन्लो॥ 19 कन् याःम्बक्किन् सेसेमाङ्डिल्ले
कुमुक्साम्लाम् मिक्सेःन्हाꣳ नु निङ्वाꣳ केमाबा याःम्बक्
चोगुङ्डाङ् वाꣳआरो॥ अक्खेलꣳरिक् इङ्गाꣳ यरुसलेमलाम्
इल्लिरिकुम तेङ्गप् थारिक् ख्रिस्तरे काक्कुसुनाइङ्डिन्

इङ्भोःसुङ् सुरुङ्ङाङ् वाःआरो॥ 20 वेः मनाहाःरे़ मे़ने़स्सुबा
पाङ्यक्को याःम्बक् के़जोःक्पे़न्कुइसिःक् वेः मनाहाःरे़
ख्रिस्ते़न्इङ्मे़भोःसुबा ते़न्नो इङ्गाः ख्रिस्ते़न्इङ्मे़भोःआन्लो,
कर ख्रिस्ते़न्कुसिङ् मे़न्निःत्ते के़वाःबा ते़न्नो सुनाइङ्
इङ्भोःमा सदादिङ् निङ्वाः कत्तुङ्लो॥ 21 साम्योसाप्लाओग
अक्खेलःरिक्ने़ साप्ते़आङ् पत्लो,
“खुने़ः कुयाःम्बेओ मे़म्मे़त्छिङ्डे के़वाःबाहाःरे़ मे़निःसुः,
हे़क्क्याङ् खुने़ः कुयाःम्बेओ मे़ङ्घे़म्मे के़वाःबाहाःरे़ कुसिङ्
मे़निःत्तुःरो॥”*

पावलरे़ रोम पेःक्मा निङ्वाः चोगुः

22 बा खे़ल्ले़ चोगुल्ले़ इङ्गाः वेः ते़न्नो
ख्रिस्ते़न्इङ्भोःसुङ्बाल्ले़ खिनिःओ ताःमा मे़न्छुक्के वाःआरो॥
23 कर कन् थुम्मो काक् पिसाङ् सुनाइङ् इङ्भोःमा याःम्बक्हाः
चोगुङ्सुरुङ्ङाङ् वाःआ, हे़क्क्याङ् आल्ल यरिक् तङ्बेआङ्धो
खिनिःओ ताःमा निङ्वाः चोगुङ्बाल्ले़ चोगुल्ले, 24 इङ्गाः इस्पे़न
लाजेः पेःक्काल्ले़ खिनिः तुम्से़ रोम ये़क्यक्को लःम्मा ताःमा
आनिङ्वाः वाः, हे़क्क्याङ् खिनिःनु कुभा ये़न् सःत्तार वाःआआङ्
पेःक्काइल्ले़ याम्मो आलाम्दिःक्को कुभाः याप्मि के़बिरिः
के़लःबा निङ्वाः चोगुङ्ङाङ् वाःआरो॥ 25-26 कर आल्ल
यरुसले़म्मोबा याङ्गे़साःबा नसानिबाहाःरे़ लागि अक्खैया नु
मे़सेदोनिया थुम्मोबा नसानिबाहाःरे़ मे़सुप्सुबा फाःयाङ्डिन्साःसे़
इङ्गाः यरुसले़म पेःक्कार पत्तारो॥ 27 खे़ङ्हाःरे़ग अक्खे चोःक्मा
खुनिः सिराः थाङे़आङ् वये़रो॥ से़क्खाःल्ले़ खे़ङ्हाःरे़ यहुदि
नसानिबाहाःरे़ खुनिः हिङ्मन्नो चाहाबा के़जोःक्पा पाःन्हाः कुभाः
पिमासि के़बोःङ्बाए वये़, थेआङ्भे़ल्ले़ यहुदि नसानिबाहाःलाम्
के़दाःबा सुनाइङ्डिल्ले़न् याम्साम्गे़न् मुःइसाम्मिन् थिम्मे़न्दङ्

* **15:21** □□□□□ □□.१५

सुवाङ्हाꣳरे़ मे़घोःसुआङ् मे़वाꣳरो॥ 28 हे़क्केःल्ले़ इङ्गाꣳ खे़न्
फाꣳयाङ्डिन् यरुसले़म्मो तेꣳरुङ्डाङ् खे़न् मे़घोःसुꣳ के़लꣳबा
पाःन्निन् निःन्धो चोगुङ् हे़क्क्याङ् इस्पे़न पेःक्काल्ले़ खिनिꣳओ
लःन्नाꣳ ताआरो॥ 29 इङ्गाꣳ खिनिꣳओ ताआल्ले़ ख्रिस्तरे़
मुल्लुक् कुमुꣳइसाम्मिन्नु ताःआ के़लꣳबान् निःसुङ्लो॥
30 आमिःम् फुꣳनुसाꣳ नु नेꣳनुसाꣳसे, दाङ्बा ये़सु ख्रिस्तरे़
कुमना आबोःक्खे़बाल्ले़ चोगुल्ले़ हे़क्क्याङ् सेसेमाङ्डिल्ले़
लुङ्माꣳ आदुक्ते़बाल्ले़ चोगुल्ले़ निङ्वाꣳफुमाङ्डो तुवा
आजोगे़म् आबिरे़म्मे़ꣳर इङ्गाꣳ इनोगे़न् आदुक्खेओ चुम्
आमे़त्ते़म्मे़ꣳ फाꣳआङ् पेलि फाक्निङ्लो॥ 31 यहुदिया थुम्मोबा
नसाःन् मे़न्जोःक्मनाबाहाꣳलाम्बा निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले़ इङ्गाꣳ
ताङ्से़ःप्पार हे़क्क्याङ् यरुसले़मबा नसानिबाहाꣳरे़ लागि तेꣳरुङ्बा
कुभाꣳ याङ्डिन् खे़ङ्हाꣳरे़ मे़दाःक्तुर फाꣳआङ्डाङ् तुवा चोगे़म्
आबिरे़म्मे़ꣳओ॥ 32 हे़क्क्याङ् निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले़ कुनिङ्वाꣳ
कुइसिःक् खिनिꣳओ सःत्तार ताआआङ् सोसोरिक् हाङ्हाङ्
आमे़त्छिङ्ल फाꣳआङ् तुवा चोगे़म्मे़ꣳओ॥ 33 सनारुङ् के़बिबा
निङ्वाꣳफुमाङ्डिन् खिनिꣳ के़रे़क्नु वाꣳररो॥ आमे़न्॥

16

पावलरे़ कुसेवा

1 किङ्क्रिया पाङ्जुम्मो के़वाꣳबा सेसेहुप्लक्कोबा
माङ्सेवारोमा* आनिꣳ नुसाꣳ फिबिरे़ कुनारा फोःसुङ्लो॥
2 निङ्वाꣳफुमाङ्डिल्ले़ सेसे कुमनाहाꣳ लाꣳरुसिबा लाङ्दाःक्मान्
खुने़ꣳ दाङ्बाल्ले़ कुमिङ्डो पिरे़म्मे़ꣳ फाꣳआङ् मे़त्निङ्लो॥ खिनिꣳ
सुक्सुक् खुने़ꣳ कुभाꣳ पिरे़म्मे़ꣳ, थेआङ्भे़ल्ले़ खुने़ꣳग इङ्गाꣳ नु
यरिक् मनाहाꣳ कुभाꣳ पिरुसिआङ् वाꣳरो॥

---

* **16:1** □□□□□□□□□□□□□–□□□□□ □□□□□□□□□□□ “□□□□□” □□□□□□□□

3 इङ्गाꣳनु सोरिक् ख्रिस्त येसुरे़ कुयाःम्बक् के़जोःक्पा
आन्जुम्हाꣳ प्रिस्किला नु कुये़म्बाꣳ अक्विलाःन् आसेवारो
मे़त्ते़म्सिम्मे़ꣳओ॥ 4 खे़ङ्हाꣳरे़ इङ्गाꣳ आसे़ःप्से़ खुन्छिꣳ
हिङ्मन्निन्ने के़साक्पाओ थासे़त्छुरो॥ इङ्गाꣳरक् मे़ःन्, कर
यरिक् थिम्मे़न्दङ् सुवाङ्स्मा सेसेहुप्लक्कोबा नसानिबाहाꣳरे़आङ्
खे़ङ्हाꣳ नोगे़न् मे़बिरुसिꣳ॥ 5 खुन्छिꣳ हिम्मो के़जुम्बा
सेसेहुप्लक्कोबा नसानिबाहाꣳआङ् आसेवारो मे़त्ते़म्सिम्मे़ꣳओ॥

हे़क्क्याङ् आमिःम् आन्जुम् ए़पेने़तसे़न् आसेवारो मे़त्ते़म्मे़ꣳओ॥
खुने़ꣳग एसिया ते़ङ्गप्पो के़रे़क्नुःल्ले़ तगि ख्रिस्ते़न्नसाःन्
के़जोःक्पा मना वये़रो॥ 6 खिनिꣳ लागि याम्बुधिक्काङ् याःम्बक्
के़जोःक्मा मरियम्मिन् आसेवारो मे़त्ते़म्मे़ꣳओ॥ 7 इङ्गाꣳनु
साक्पा के़धाःबा यहुदि आन्जुम् ए़न्द्रोनिकस नु युनियसे़न्
आसेवारो मे़त्ते़म्सिम्मे़ꣳओ॥ खे़ङ्हाꣳग सेःक्युक्मिबाहाꣳओ
साꣳरिक् मिङ्सो इङ्धाःङ् पिमा लाꣳरुसिꣳ, हे़क्क्याङ्
खुन्छिꣳग इङ्गाꣳनुःल्ले़आङ् तगि ख्रिस्ते़न्नसाःन् चागे़त्छुआङ्
वये़त्छिरो॥ 8 दाङ्बान् नसाःन् के़जोःक्पा आमिःम् आन्जुम्
ए़म्पलिए़तसे़न् आसेवारो मे़त्ते़म्मे़ꣳ॥ 9 आनिगे़नु सोरिक्
ख्रिस्तरे़ कुयाःम्बक् के़जोःक्पा उर्बानस नु आमिःम् आन्जुम्
इस्ताखुसे़न् आसेवारो मे़त्ते़म्सिम्मे़ꣳओ॥ 10 ख्रिस्तओ चोगुबा
कुनसाःन्निन् मे़साꣳरुल्ले़ नुःबा के़धाःप्पा अप्पे़ल्ले़से़न् आसेवारो
मे़त्ते़म्मे़ꣳ॥ अरिस्तोबुलस नु कुहिम्मो के़वाꣳबाहाꣳ आसेवारो
मे़त्ते़म्सिम्मे़ꣳओ॥ 11 इङ्गाꣳ यहुदि आन्जुम् हे़रोदियने़न्आसेवारो
मे़त्ते़म्मे़ꣳओ॥ नार्किकसरे़ कुहिम्मो के़वाꣳबा दाङ्बान् नसाःन्
के़जोःक्पाहाꣳ आसेवारो मे़त्ते़म्सिम्मे़ꣳओ॥ 12 त्रिफेना नु त्रिफोसाःन्
आसेवारो मे़त्ते़म्सिम्मे़ꣳओ॥ कन् मे़न्छुमाहाꣳरेग याम्बुधिक्काङ्
दाङ्बाल्ले़ कुयाःम्बक् चोगे़त्छुरो॥ साꣳरिक् याम्बुधिक्काङ्
दाङ्बाल्ले़ कुयाःम्बक् के़जोःक्मा आमिःम् आन्जुम् पर्सिस्से़न्नाङ्

आसेवारो मे॒त्ते॒म्मे॒ह॥ 13 दाङ्बाल्ले॒ कुयाःम्बक् चोःक्से॒ सेगुबा
रुफस नु कुम्माःन् आसेवारो मे॒त्ते॒म्सिम्मे॒हओ॥ कुम्मारे॒ग इङ्गाह
आबाडे॑ कुस्साः कुइसिःक् इःत्ताङ्डाङ् वये॒रो॥ 14 आसिन्क्रितस,
फ्ले॒गन, हर्मास, पात्रोबास, हर्मेस हे॒क्क्याङ् खे॒ङ्हाहनु के॒वाहबा
काक् नसानिबाहाह आसेवारो मे॒त्ते॒म्सिम्मे॒हओ॥ 15 फिलोलोगस,
यु॒लिया, ने॒रिअस नु कुन्साह मे॒न्छुमाह, नु ओलिम्पास हे॒क्क्याङ्
खे॒ङ्हाहनु के॒वाहबा काक् निङ्वाहफुमाङ्डिल्ले॒ सेसे कुमनाहाह
आसेवारो मे॒त्ते॒म्सिम्मे॒हओ॥ 16 खिनिहग सेसे मिःम्जिःल्ले॒ सेवा
मे॒त्तासिम्मे॒हओ॥ हे॒क्क्याङ् कप्मोबा काक् सेसेहुप्लक्हाहरे॒ सेवा
के॒म्हाक्तिहरो॥

पावलरे॒ कुनुप्मोबा कुनिसाम् नु कुसुजा

17 आमिःम् फुहनुसाह नु नेहनुसाहसे, ये॒मे॒न्दङ् के॒दाःप्पाहाह
मिक्चो मे॒त्ते॒म्सिम्मे॒ह फाहआङ् पेलि फाक्निङ्लो॥ खे॒ङ्हाहरे॒ग
खिनिह के॒हुहआसिबा से॒क्खा पाःन्निल्ले॒ कुदक्ले॒ङ्वाओ
इङ्ले॒क्पा पाःन्निन् मे॒हुहरुसिआङ् मनाहाह खुनिह नसाःन्नो
मे॒घःसुसिरो॥ अक्तङ्बा मनाहाहनु माःङ्घाए वये॒म्मे॒ह,
18 थेआङ्भे॒ल्ले॒ कङ्हाहरे॒ग दाङ्बा ख्रिस्तरे॒ कुसेवा मे॒न्जोगुन्,
कर आबाडे॑ खुनिह साप्पोःक्किल्ले॒ लागिरक् सेवा मे॒जोगुहरो॥
खे॒ङ्हाहरे॒ मना के॒जम्बा नु मुर्ले॒ःम्बा पाःन्हाहरे॒ कुदोःप्मा
मनाहाह इङ्मे॒ले॒क्तुसिहरो॥ 19 कर खिनिह इङ्जाःङ्गे॒म्बा
के॒जोगिबा पाःन्निङ्ग के॒रे॒क् पिसाङ् मनाहाहरे॒ मे॒घे॒प्सुआङ्
मे॒वाह, हे॒क्केःल्ले॒ खिनिह के॒जोगुम्मिल्ले॒ इङ्गाहग साहरिक्
सःत्तारो॥ खिनिहग नुःबा पाःन्निल्ले॒ कुयाःम्बेओ सिक्कुम्साबा
पोःक्खे॒म्मे॒ह हे॒क्क्याङ् फे॒न् पाःन्निल्ले॒ कुयाःम्बेओ फोत्या
मे॒ःन्नेबा पोःक्खे॒म्मे॒ह के॒लहबा निङ्वाह कत्तुङ्लो॥ 20 सनारुङ्
याप्मि के॒बिबा निङ्वाहफुमाङ्डिल्ले॒ हाराए माफे॒न्साम्मिन् खिनिह
लाङ्भो सिगाङ् थाःसुआङ् तोहरुहरो॥ आल्ल आनिह दाङ्बा

येसु ख्रिस्तरे कुलुङ्गुम्मिन् खिनिꣳनु वाꣳर॥ 21 इङ्गाꣳनु सोरिक्
माङ्सेवा केजोःक्पा तिमोथिःल्ले हेक्क्याङ् यहुदि आन्जुम्
लुसियस, येसोन नु सोसिपात्रोसरेआङ् सेवा केम्हाक्तिआङ्
वाꣳरो॥ 22 पावलरे कुलागि कन् सक्इङ्घङ्ङिन् केसाप्पा
इङ्गाꣳ तर्तियसरेआङ् दाङ्बाल्ले कुमिङ्ङो सेवा हाक्निङ्लो॥
23-24 आहिम्दाङ्बा गायसरे खिनिꣳ सेवा केहाक्तिआङ्
वाꣳरो॥ कप्मो गायसरे कुहिम्मो केजुम्बा सेसेहुप्लक्कोबा
नसानिबाहाꣳरेआङ् सेवा केम्हाक्तिआङ् वाꣳरो॥ कन्
येक्यक्कोबा याङ्गेयुङ्बा इरास्तस नु आनिꣳ नसानिबा चुम्
क्वार्तसरेआङ् सेवा हाङेत्छुआङ् वाꣳरो॥*

25 इङ्गाꣳ इङ्भोःसुङ्बा सुनाइङ्ङिन् नु येसु ख्रिस्तरे
कुयाःम्बेओबा इङ्घङ्लाम् निङ्वाꣳफुमाङ्ङिल्ले खिनिꣳ
याम्साम्मो केधुम्बा चोःक्मा केसुक्तिꣳरो॥ कन् इङ्घङ्ङिङ्ग
तोलिङ्सोमुआङ्धोए चिक्खेआङ् वये, कर आल्लो
ओसेःन्दाङ् पोःक्खेआङ् वाꣳरो॥ 26 आल्लो कन् सुनाइङ्ङिन्
माङ्निङ्वाꣳपाःन् केबाःप्पाहाꣳरे मेसाप्तुबा पाःन्लाम्
ओसेःन्दाङ् पोःक्खेआङ् वाꣳरो॥ हेक्क्याङ् मेन्नुप्मनाबा
निङ्वाꣳफुमाङ्ङिल्ले कुइङ्जाःङ्लाम् केरेक्ले ख्रिस्तेन्नसाःन्
मेजोगुआङ् निङ्वाꣳफुमाङ्ङिन् केइःप्पा केनाःप्पा मेबोःङ्ल
फाꣳआङ् काक् मेन्छाम् सुवाङ्हाꣳओ कन् सुनाइङ्ङिन् इङ्भोःर
वाꣳरो॥ 27 हेक्केलꣳरिक् सिक्कुम्दाङ्बा निङ्वाꣳफुमाङ्ङिल्ले
कुमिमिदिङ् येसु ख्रिस्तलाम् सदादिङ् सदादिङ् पोःङ्लरो! आमेन्॥

---

* **16:23-24** □□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□
□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□, “आनिꣳ दाङ्बा येसु ख्रिस्तरे कुलुङ्गुम्मिन्
खिनिꣳ केरेक्नु वाꣳररो॥ आमेन्॥”

Yesu khristarɛ kunisaam
New Testament in Limbu (NP:lif:Limbu)

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Limbu

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Limbu (Devanagari)

Annapurna SIL script necessary to read

lim

Nepal

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

- You must give Attribution to the work.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.
Printed book ISBN 9789937217637

The New Testament

in Limbu

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

- You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
1f7c9586-188f-5463-80d8-d2bbafbcfacf